

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 27 – 28 maja 2014 r. na kierunku „filologia” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej i niestacjonarnej w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sandomierzu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Wojciech Kalaga – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Bożena Rozwadowska – ekspert PKA,
- prof. dr hab. Ariadna Strugielska – ekspert PKA,
- mgr Edyta Lasota-Bełzek – ekspert PKA
- Wiktor Kordyś – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Należy wskazać przesłanki wizytacji (własna inicjatywa PKA, wniosek ministra, wniosek uczelni) oraz czy jest to pierwsza czy kolejna wizytacja (w tym przypadku informacje, w którym roku została przeprowadzona i jakie były jej wyniki przedstawić w **Załączniku nr 3**)

W wyniku poprzedniej oceny programowej przeprowadzonej w 2011 r. Uczelnia otrzymała ocenę pozytywną dla studiów pierwszego stopnia z terminem przeprowadzenia następnej oceny w roku akademickim 2013/2014. Ocena ta jest przeprowadzana po raz kolejny.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z przepisami i obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, przeprowadzonej hospitacji zajęć, analizy prac dokumentujących osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, w tym prac dyplomowych, spotkań z nauczycielami akademickimi i studentami ocenianego kierunku studiów oraz przedstawionej bazy dydaktycznej w której prowadzone są zajęcia dydaktyczne.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Misję oraz strategię rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu zatwierdzono w drodze Uchwał: Nr 2/2014 z dnia 20.02.2014r. Senatu Państwowej

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w Statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu w sprawie uaktualnienia Strategii Rozwoju PWSZ w Sandomierzu, oraz Nr 10/2012 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu z dnia 28.06.2012r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów pierwszego stopnia w Instytucie Humanistycznym w PWSZ w Sandomierzu.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu w powyższych sprawach wraz z listą obecności. Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane.

Strategia PWSZ w Sandomierzu została określona na lata 2014-2019 i powiązana jest z misją i wizją Uczelni. Misją PWSZ jest kształcenie młodzieży studenckiej na kompetentnych specjalistów oraz świadomych i odpowiedzialnych obywateli. Uczelnia dba o budowanie poczucia wspólnoty akademickiej i przeciwdziałania wykluczeniu, szczególnie ze względu na niższy status materialny. Zadaniu edukacyjnemu wykonywanemu przez Uczelnię towarzyszy wspomaganie rozwoju społecznego, kulturowego i gospodarczego regionu wspólnie z lokalnymi władzami samorządowymi oraz organizacjami społecznymi i gospodarczymi. Wizja PWSZ zakłada rozwój infrastruktury dydaktycznej i nauko-badawczej, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju młodej kadry dydaktycznej w celu ciągłego doskonalenia jakości kształcenia i rozwoju działalności naukowo-badawczej. Zasadnicze cele strategiczne PWSZ to: zwiększenie atrakcyjności efektywności kształcenia, budowanie Uczelni otwartej na współpracę i troska o dobre zarządzanie Uczelnią.

Strategiczne kierunki rozwoju Wydziału Humanistycznego obejmują działania spójne z celami strategicznymi Uczelni, takimi jak: doskonalenie i zmienianie oferty edukacyjnej, aby w pełni dopasować ją do zmieniających się potrzeb rynku pracy, oraz zapewnianie rozwoju naukowego nauczycielom akademickim i studentom, między innymi poprzez angażowanie interesariuszy wewnętrznych w instytutową konferencję naukową, współpraca ze środowiskiem zewnętrznym i rozwój infrastruktury. Swoją misję Wydział realizuje podejmując działania, by ofertę dydaktyczną dostosować do wymagań współczesnego rynku pracy, zapewnić swoim pracownikom rozwój naukowy i możliwość prowadzenia badań naukowych o wysokiej jakości.

Realizowana obecnie koncepcja kształcenia na kierunku Filologia jest powiązana z misją i strategią Uczelni dzięki odpowiedniej konstrukcji programu studiów oraz współpracy z placówkami oświatowymi i instytucjami kulturalnymi. Działania te pozwalają kształtować wartości wspólnotowe, postawy otwartości i tolerancji oraz rozwijać wiedzę i umiejętności służące innowacyjności i rozwojowi. Plan studiów i treści programowe poszczególnych przedmiotów zapewniają z jednej strony wiązanie wiedzy filologicznej z wiedzą z zakresu innych dyscyplin nauk z obszaru nauk humanistycznych, z drugiej pozwalają zdobyć bardziej szczegółową wiedzę specjalistyczną i praktyczną.

Oferta modułów wybieralnych na kierunku Filologia świadczy o staraniach Władz Instytutu Humanistycznego prowadzonych w kierunku dostosowywaniu celów i efektów kształcenia do zmieniających się wymogów rynku pracy oraz dbałości o innowacyjność oferty kształcenia. Innowacyjność oferty jest szczególnie widoczna w ramach modułu nauczycielskiego, gdzie realizowany jest projekt „Uczenie się przez nauczanie”. W ramach kolejnych edycji studenci prowadzą 10 lekcji języka angielskiego z pacjentami Oddziału Pediatrii Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu. Projekt *Once Upon a Time...* uzyskał w 2011r. europejski znak innowacyjności w dziedzinie nauczania i uczenia się języków obcych – *European Language Label*.

W czasie spotkania z Władzami Instytutu Humanistycznego ZO zwrócił jednak uwagę na fakt, iż zapewnienie możliwości elastycznego kształtowania oferty kształcenia przez wprowadzenie 4 modułów wybieralnych (nauczycielski, język niemiecki w życiu zawodowym, Business English, translatorski) na Wydziale Humanistycznym nie ma

zadowolającego przełożenia w praktyce. Odnotowano bowiem, iż tylko 2 spośród 4 oferowanych modułów cieszą się popularnością wśród studentów kierunku Filologia, co może stanowić przesłankę do zmodyfikowania oferty przedmiotów wybieralnych pod kątem wymogów lokalnego rynku pracy. Można zatem stwierdzić, że oferta kształcenia na kierunku Filologia stwarza możliwość jej elastycznego kształtowania, która może zostać odpowiednio wykorzystana przez Władze Instytutu.

- 2) Wewnętrzni i zewnętrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

W procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku Filologia biorą udział przede wszystkim interesariusze wewnętrzni. Obecna koncepcja kształcenia została wypracowana w procesie zgłaszania propozycji przez nauczycieli akademickich Instytutu Humanistycznego związanych z kształceniem na kierunku Filologia.

Udział studentów wizytowanego kierunku w ustalaniu koncepcji kształcenia należy uznać jako odpowiedni. Studenci kierunku filologia, poprzez swoich przedstawicieli zrzeszonych w samorządzie studenckim, kontaktują się z Władzami Uczelni co do sposobu konstruowania i zmian koncepcji kształcenia wizytowanego kierunku w ramach uczestnictwa w posiedzeniach Senatu oraz komisji ds. zapewniania jakości.

Przedstawiciele samorządu studenckiego mają zagwarantowany udział w posiedzeniach Senatu Uczelni, w liczbie 3 osób, co przy 12 osobowym składzie Senatu, spełnia wymóg z art. 61 ust.1 pkt 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o Szkolnictwie Wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.), zwanej dalej Ustawą. Jak zaznaczyli reprezentanci samorządu studenckiego podczas spotkania z ZO PKA mają oni bardzo dobre, bieżące kontakty z Władzami Uczelni i są traktowani na zasadach partnerstwa. Należy stwierdzić, iż w ramach działań naprawczych po poprzedniej wizytacji zespołu oceniającego PKA w kadencji 2012-2016 członkami Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu reprezentującymi inne uczelnie są przedstawiciele Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie oraz Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Modyfikacja statutu umożliwiła także powołanie prorektora (poszerzającego grono interesariuszy wewnętrznych).

Na podstawie przedstawionych przez Władze Uczelni protokołów z posiedzeń Senatu, należy stwierdzić, że studenci mają zagwarantowany osobny punkt posiedzenia, tzw. „sprawy studenckie”. W ramach tego punktu przedstawiciele studentów podnoszą w szczególności kwestie związane ze środkami finansowymi przekazywanymi przez Uczelnię na działalność studencką. Jako pozytywny przykład aktywności studenckiej na polu kształtowania koncepcji rozwoju Uczelni należy wskazać opracowany przez samorząd studencki plan promocji PWSZ w Sandomierzu.

Przedstawiciele studentów uczestniczą także w strukturze uczelnianego systemu zapewniania jakości. Przewodnicząca samorządu studenckiego zasiada w komisji ds. zapewniania jakości, podnosząc kwestie związane z perspektywami rozwoju kierunku.

Ogół studentów kierunku Filologia jest informowany o działaniach Uczelni w zakresie rozwijania koncepcji kształcenia przez przedstawicieli samorządu studenckiego oraz samych nauczycieli akademickich. Studenci czują się w tym zakresie dobrze poinformowani i orientują się w bieżącym funkcjonowaniu Uczelni.

W procesie definiowania efektów kształcenia i dostosowywania do nich programu studiów poza nauczycielami akademickimi i studentami kierunku biorą udział także interesariusze zewnętrzni reprezentujący miejscowe placówki edukacyjne i instytucje kultury. Należy nadmienić, iż interesariusze zewnętrzni są także członkami Kierunkowej Komisji ds.

Programów Kształcenia i Kierunkowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Współpraca z interesariuszami, która odbywa się na bieżąco, stanowi informację zwrotną dotyczącą zmieniających się potrzeb miejscowego i regionalnego rynku pracy. Na podstawie uzyskanych informacji wprowadzane są zmiany w programie i planie studiów na kierunku Filologia, mające na celu zwiększenie atrakcyjności proponowanej oferty edukacyjnej.

ZO zapoznał się z dokumentacją zawierającą opracowane wyniki konsultacji przeprowadzonych z interesariuszami zewnętrznymi, w szczególności z przedstawicielami pracowników instytucji oświatowych w regionie. Zauważono również, że kształt aktualnej oferty dydaktycznej, szczególnie modułów nauczycielskiego i translatorskiego, świadczy w ostatnim czasie o pewnym wpływie opinii interesariuszy zewnętrznych na formowanie oferty kształcenia na wizytowanym kierunku, jednak co do zakresu tego wpływu zdania kadry akademickiej są podzielone.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Koncepcja kształcenia na wizytowanym kierunku jest powiązana z misją i strategią Uczelni.
- 2) W procesie określania koncepcji kształcenia na kierunku Filologia uczestniczą głównie interesariusze wewnętrzni, przy czym udział studentów w organach kolegialnych Uczelni spełnia przesłanki ustawowe. Kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym noszą cechy znacznego sformalizowania, winny jednak zostać zintensyfikowane.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie.

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunek się wywodzi; opis efektów jest publikowany.

Jednostka nie złożyła odrębnej dokumentacji dla trzeciego roku studiów, który funkcjonuje jeszcze bez regulacji KRK i winien realizować standardy obowiązujące dla wcześniejszych celów kształcenia, co uniemożliwiło ZO dokonanie oceny sylwetki absolwenta i innych efektów kształcenia przyjętych w programie rozpoczętym przed 1 X 2012.

Efekty kształcenia zakładane przez jednostkę na studiach I stopnia na ocenianym kierunku są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji; zostały zdefiniowane w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, przyporządkowane efektom obszarowym i ujęte w tabelaryczne zestawienie zgodnie z wymogami ministerialnymi.

Efekty kształcenia dla ocenianego kierunku studiów zostały zatwierdzone w drodze Uchwały nr 10/2012 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów I stopnia w Instytucie Humanistycznym.

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

Cele, efekty i treści kształcenia zostały rozpisane na nauczane przedmioty i zebrane w blok 11 modułów (7 obligatoryjnych i 4 fakultatywne), którym przyporządkowano przedmiotowe efekty kształcenia, sposoby ich weryfikacji oraz liczbę punktów ECTS. Zostały one określone w sylabusach przygotowanych przez nauczycieli prowadzących zajęcia z danego przedmiotu. Efekty kształcenia przypisane danym modułom tworzącym program studiów na kierunku Filologia są, w większości przypadków, zgodne z wymaganiami formułowanymi dla obszaru nauk humanistycznych. Pewne zastrzeżenia budzi jednak zasadność odniesienia następujących efektów kierunkowych do efektów dla obszaru nauk humanistycznych: FIL1A_W13 (rozumie i promuje zasady zdrowego stylu życia opartego na kulturze fizycznej), FIL1A_U15 (posiada umiejętności wyboru sposobów uprawiania aktywności fizycznej w zależności od sprawności organizmu), FIL1A_K11 (dokonuje samokontroli i samooceny sprawności fizycznej swojej i najbliższego otoczenia). Obecność ww. efektów, odnoszących się do obszaru nauk o zdrowiu/kulturze fizycznej, w programie kształcenia na kierunku Filologia sugeruje wielobszarowość programu kształcenia na ocenianym kierunku. Poza tym, zastrzeżenia budzi efekt kierunkowy FIL1A_U01 (ma umiejętności językowe właściwe dla studiowanej specjalności zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu co najmniej C1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego), skorelowanym z efektem obszarowym H1A_10 (ma umiejętności językowe w zakresie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych, właściwych dla studiowanego kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego). Przyjęty przez wizytowaną jednostkę poziom umiejętności językowych sugeruje uzyskanie przez absolwenta studiów pierwszego stopnia poziomu kompetencji językowej, który jest przypisany studiom drugiego stopnia (por. efekt obszarowy H2A_11). (por. załącznik nr 6.1 Raportu Samooceny)

Cele i efekty kształcenia realizowane na kierunku Filologia w ramach modułu nauczycielskiego są zgodne z obowiązującymi przepisami zawartymi w *Rozporządzeniu MNiSW z dnia 17.01.2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela*. Po zaliczeniu bloków zajęć w zakresie psychologiczno-pedagogicznym oraz dydaktyczno-metodycznym absolwent ocenianego kierunku jest przygotowany od strony teoretycznej i praktycznej do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego w przedszkolu i szkole podstawowej. (por. załącznik nr 6.1a Raportu Samooceny) Jednakże wątpliwości budzi ponownie odniesienie efektów modułu nauczycielskiego na kierunku Filologia do obszaru nauk humanistycznych skoro wszystkie efekty w kategorii wiedza, potraktowane jako kierunkowe w załączniku nr 6.1.a Raportu Samooceny, odnoszą się w istocie do obszaru nauk społecznych. Do obszaru nauk społecznych odnosi się również część efektów kierunkowych w kategorii umiejętności (np. FIL1A_NU01, FIL1A_NU03, FIL1A_NU04).

Analiza macierzy pokrycia efektów kierunkowych i przedmiotowych na kierunku Filologia pozwala stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i umożliwiają ich osiągnięcie, z zastrzeżeniem dotyczącym poziomu umiejętności językowych ESOKJ, sformułowanym powyżej. Specyficzne dla kierunku efekty realizowane są wielokrotnie w poszczególnych przedmiotach. W niektórych przypadkach, zauważono jednak przypisanie zbyt dużej liczby efektów kierunkowych danemu przedmiotowi/modułowi (na przykład: seminarium dyplomowe – 24 efekty (2 semestry), Wybrane zagadnienia metodologii badań naukowych – 24 efekty (1 semestr); Teoria akwizycji języka i komunikacji – 19 efektów (1 semestr), co może skutkować trudnością w osiągnięciu i /lub weryfikacji wszystkich założonych dla danego przedmiotu efektów kształcenia.

Trzeba również zauważyć, że część efektów kierunkowych uszczegółowiona została w sposób, który wzmacnia wrażenie wieloobszarowości wizytowanego kierunku. Na przykład, w module ogólnouczeniowym, obejmującym następujące przedmioty: technologia informacyjna, lektorat języka obcego, wychowanie fizyczne, ochrona własności intelektualnej oraz BHP i ergonomia, znajdujemy następujące konkretyzacje efektów kierunkowych, wraz z ich nieprawidłowymi odniesieniami do efektów z obszaru nauk humanistycznych:

FIL1A_W13 zna przepisy BHP zachowania się osób na wodzie, w wodzie i w terenie, górach, na stokach narciarskich wykorzystuje je podczas organizacji różnego rodzaju aktywności fizycznej H1A_W05 (właściwy obszar: nauki techniczne)

FIL1A_W13 definiuje pojęcia z zakresu sprawności motorycznej organizmu H1A_W05 (właściwy obszar: nauki o zdrowiu/kulturze fizycznej)

FIL1A_W13 zna zasady promocji zdrowia i zdrowego stylu życia H1A_W05 (właściwy obszar: nauki o zdrowiu/kulturze fizycznej)

FIL1A_W01 ma uporządkowaną, podbudowaną definicyjnie i pojęciowo wiedzę o zasadach ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy w różnych formach aktywności H1A_W01

FIL1A_W07 zna podstawową tematykę, pojęcia i zagadnienia z ergonomii oraz bezpieczeństwa i higieny pracy; ma świadomość przestrzegania zasad bhp i wykorzystywania w życiu codziennym zasad ergonomii H1A_W05 (właściwy obszar: nauki techniczne)

FIL1A_U15 posiada umiejętność świadomego uczestnictwa w różnych formach aktywności ruchowej jako sposób organizacji czasu wolnego H1A_U02 (właściwy obszar: nauki o zdrowiu/kulturze fizycznej)

FIL1A_U15 posiada umiejętności doboru ćwiczeń do aktywności sportowo-rekreacyjnej w zależności od sprawności własnego organizmu H1A_U02 (właściwy obszar: nauki o zdrowiu/kulturze fizycznej)

FIL1A_U05 potrafi właściwie odnosić się do sytuacji tego wymagającej i przestrzega zasad bhp i ergonomii i potrafi je stosować H1A_U03 (właściwy obszar: nauki techniczne)

FIL1A_K01 ma świadomość posiadanej wiedzy z zakresu technik informatycznych i zdaje sobie sprawę z konieczności jej poszerzania i ciągłej aktualizacji H1A_K01 H1A_K04 (właściwy obszar: nauki ścisłe).

Studenci wizytowanego kierunku znają pojęcie efektów kształcenia, które zostały zamieszczone w sylabusach dostarczanych studentom na pierwszych zajęciach organizacyjnych z każdego przedmiotu. Opis efektów kształcenia jest także dostępny na stronie internetowej Uczelni, o czym studenci są poinformowani. Ich zdaniem efekty kształcenia zostały sformułowane w sposób zrozumiały i czytelny. Studenci nie korzystają regularnie z sylabusów poszczególnych przedmiotów, gdzie zamieszczono opis efektów kształcenia, ze względu na dobry przekaz informacji w ramach pierwszych zajęć organizacyjnych. Wtedy to studenci otrzymują wydruki sylabusów, co należy określić jako dobrą praktykę.

Sylabusy wszystkich przedmiotów są zamieszczone na stronie internetowej Uczelni, o czym studenci są poinformowani.

- 2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

Efekty kształcenia zapisane w matrycach i sylabusach zostały sformułowane w sposób komunikatywny, pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji – z zastrzeżeniami i wątpliwościami sformułowanymi powyżej. Sporządzono także matrycę efektów kształcenia.

- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

System weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest w ramach kierunku Filologia rozbudowany, co odpowiada specyfice kierunku.

Weryfikacja cząstkowa odbywa się regularnie poprzez kolokwia, odbywające się przede wszystkim w formie pisemnej. Proces egzaminowania przeprowadzany jest z wykorzystaniem zarówno metody ustnej jak i pisemnej, ze wskazaniem na tą pierwszą. Metoda pisemna polega przede wszystkim na wykorzystaniu zadań leksykalno-gramatycznych.

Zasady oceniania studentów i warunki zaliczenia przedmiotu ustala nauczyciel akademicki prowadzący zajęcia i podaje do wiadomości studentom na początku zajęć zgodnie z § 23 Regulaminu Studiów PWSZ (załącznik nr 14 Raportu Samooceny).

Na podstawie przedłożonych przez Uczelnię sylabusów należy stwierdzić, że są one skonstruowane w sposób czytelny, zawierają formę zaliczenia, poprawnie przypisaną liczbę punktów ECTS, opis efektów kształcenia, a także wskazanie literatury przedmiotu. Jednakże, na poziomie kart przedmiotów tworzących poszczególne moduły zauważono przykłady świadczące o braku spójności w kwestii weryfikacji możliwości osiągnięcia przedmiotowych (i kierunkowych) efektów kształcenia.

Po pierwsze, sylabusy zostały sporządzone na różnym poziomie ogólności – moduł PNJA nie został rozbity na poszczególne przedmioty, w przeciwieństwie do pozostałych 10 modułów. Brak uszczegółowienia modułu PNJA (rozpisania sylabusu na poszczególne przedmioty) skutkuje brakiem przejrzystości dokumentu i pomniejsza jego wartość jako narzędzia służącego weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

Po drugie, sylabusy charakteryzują się niejednorodnymi wymaganiami wstępnymi. Na przykład, wymogiem wstępnym dla przedmiotu *Wstęp do literaturoznawstwa* w module literaturoznawczym dla pierwszego roku jest znajomość języka angielskiego na poziomie średniozaawansowanym, dla przedmiotu *Historia literatury angielskiej*, w tym samym module, jest to znajomość języka angielskiego na poziomie umożliwiającym lekturę tekstów literackich w oryginale, co sugeruje poziom C1/C2, podczas gdy dla modułu PNJA jest to poziom A2. Zaobserwowane rozbieżności na poziomie wymagań wstępnych dla przedmiotów na tym samym roku studiów oznaczają, między innymi, trudności w realizacji i weryfikacji zakładanego dla wizytowanego kierunku poziomu kompetencji językowej C1, będącego jednym z głównych efektów kierunkowych.

Brak spójności można również zauważyć między sposobem zaliczenia zajęć a metodą weryfikacji efektów kształcenia. Na przykład, w karcie przedmiotu *Historia Wielkiej Brytanii* w module kulturoznawczym jako sposób zaliczenia zajęć podany jest egzamin, podczas gdy metody weryfikacji efektów kształcenia to egzamin pisemny i dyskusje, co sugeruje udział elementów oceniania formującego w zaliczeniu zajęć. We wszystkich kartach przedmiotów brak jest kryteriów oceniania, co oznacza, że nie określono korelacji między poziomem osiągnięcia danego efektu kształcenia przez studenta a oceną uzyskiwaną przez niego z danego przedmiotu/modułu. I wreszcie, brak wzorcowych kryteriów oceniania prac pisemnych i wystąpień ustnych oraz wyceny stopnia osiągnięcia tych efektów skutkuje brakiem przejrzystego i wystandaryzowanego systemu weryfikacji efektów kształcenia na wizytowanym kierunku.

Podsumowując, sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty: uwzględniono w nich odniesienia do efektów kierunkowych oraz założone sposoby ich weryfikacji. Dobór sposobów weryfikacji

poziomu osiągnięcia założonych efektów kształcenia jest poprawny (z zastrzeżeniami i wątpliwościami sformułowanymi powyżej) i odbywa się dzięki określonym w sylabusach modułów metodom ewaluacji cząstkowej i sumującej. W czasie wizytacji udostępniono zespołowi oceniającemu cząstkowe kolokwia, testy, materiały z pisemnych form ewaluacji, a także formularze oceny praktyk.

Końcowym sposobem weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia na danym kierunku studiów jest praca dyplomowa (licencjacka). Zasady dyplomowania na kierunku Filologia określone są w Regulaminie Studiów PWSZ z 2012 roku (punkt 6i 7) (załącznik nr 14 Raportu Samooceny) i zostały uaktualnione przez UK ds. JK w roku 2013 (załącznik nr 16 Raportu Samooceny; procedura dyplomowania nr USZJK-VII). Praca dyplomowa przed dopuszczeniem do jej obrony nie zostaje poddana procedurze antyplagiatowej, co należy skorygować.

Studenci mają teoretycznie zagwarantowany wybór promotorów, jednakże w praktyce studenci są przypisywani do konkretnego seminarium licencjackiego na zasadzie wyboru większości grupy. Mimo opracowania wytycznych dot. zasad pisania pracy licencjackiej studenci nie wskazują na zachodzenie relacji mistrz-uczeń podczas seminarium.

Wobec powyższego rekomendowane jest podjęcie działań mających na celu zagwarantowanie studentom praktycznej możliwości wyboru promotora, a co za tym idzie tematyki pracy licencjackiej.

Zespół oceniający zapoznał się z losowo wybranymi pracami licencjackimi, obronionymi na kierunku Filologia w latach 2011-2013 na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Prace te przedstawiały dobry poziom merytoryczny i metodologiczny, były zgodne z kierunkiem studiów i specjalnością, zwykle poprawne pod względem stylistycznym i redakcyjnym, oparte na właściwie dobranej bibliografii przedmiotu. Recenzje zostały napisane w sposób bardzo rzetelny.

Zespołowi oceniającemu przedstawiono wybrane losowo teczki absolwentów, zawierające wymagane dokumenty związane ze złożeniem egzaminu dyplomowego, oglądowi poddano także karty okresowych osiągnięć studentów. Dokumenty zostały sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188).

System weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbywania praktyk zawodowych odbywa się zgodnie z procedurą oceny praktyk studenckich nr USZJK-V (załącznik nr 16 Raportu Samooceny). Bezpośredni nadzór nad realizacją praktyk posiada opiekun/koordynator praktyk. Źródłem informacji mających na celu polepszenie jakości kształcenia i osiągania zakładanych efektów kształcenia oraz ich weryfikowania jest ankieta dotycząca badania opinii o studentach odbywających praktyki z przeznaczeniem dla opiekunów studentów w zakładach pracy. ZO przedstawiono trzy wypełnione formularze takich ankiet, obydwie pochodzące z placówek oświatowych, i podkreślające wysoki poziom przygotowania studentów kierunku Filologia. Na wizytowanym kierunku przeprowadzane są także hospitacje losowo wybranych osób. Na ich podstawie opiekunowie praktyk wypełniają załącznik nr 1 do procedury USZJK-V (załącznik nr 16 Raportu Samooceny). ZO zapoznał się z 4 wybranymi, wypełnionymi ankietami z przeprowadzonych hospitacji praktyk i docenił rzetelność ich opracowania.

W przedstawionych dokumentach określono wielkość odsiewu. Na przykład, w roku akademickim 2013/2014 liczba studentów na kierunku Filologia zmniejszyła się o 28,45% w stosunku do roku akademickiego 2011/2012. Jako główną przyczynę odsiewu studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA wskazali rozczarowanie byłych studentów wysokim poziomem wymagań, a także problemy materialne i osobiste.

W ramach kierunku filologia nie są prowadzone zajęcia w formie e-learningowej i studenci nigdy nie zetknęli się z tego typu formą.

- 4) Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

Zgodnie z Uchwałą nr 30/2012 z dnia 25 września 2012r. Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów podjęto działania na rzecz prowadzenia regularnych badań losów absolwentów. PWSZ w Sandomierzu rozpoczął monitorowanie losu swoich absolwentów poprzez wysyłanie im ankiety ewaluacyjnej koncentrującej się m.in. na dalszym toku studiów absolwentów filologii lub podjęciu przez nich zatrudnienia. Na podstawie przedstawionych przez administrację Uczelni wzorów ankiet kierowanych do absolwentów należy stwierdzić, że zawierają one pytania, które mogą posłużyć do rozwijania koncepcji kształcenia. Ankiety wysyłane są na adresy mailowe absolwentów po trzech i pięciu latach od dnia ukończenia studiów, co spełnia wymogi art. 13a Ustawy.

Ze względu na nową strukturę organizacyjną administracja Uczelni nie opracowała jeszcze zbiorowych wyników analiz ankiet absolwentów. Nie wskazano także na przykłady zastosowania wyników ankiet do rozwijania koncepcji kształcenia.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci wskazali, że dobrą okazją do wymiany doświadczeń byłyby spotkania z absolwentami Uczelni. Wobec powyższego rekomendowane jest podjęcie przez Uczelnię działań umożliwiających przepływ doświadczeń pomiędzy absolwentami, a studentami wizytowanego kierunku, a także przygotowanie analiz z przeprowadzanej ankiety absolwentów.

W skład Kierunkowej Komisji ds. Programów Kształcenia wchodzi przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych (zakłady pracy, placówki oświatowo-kulturalne). Z otrzymanej przez zespół oceniający dokumentacji wynika, że w roku akademickim 2013/2014 Kierunkowa Komisja ds. Programów Kształcenia sformułowała jedną ocenę dotyczącą programów kształcenia, zgodnie z procedurą nr USZJK-I (załącznik nr 16 Raportu Samooceny), oraz przedstawiła wyniki 3 konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, zgodnie z procedurą nr USZJK-V i USZJK-VIII (załącznik nr 16 Raportu Samooceny).

W trakcie spotkania zespołu oceniającego z członkami Kierunkowej Komisji ds. Programów Kształcenia na kierunku Filologia podkreślano wpływ propozycji przedstawicieli pracodawców dotyczących doskonalenia programów i efektów kształcenia. Jednakże w trakcie spotkania z pracownikami Instytutu Humanistycznego, zespół oceniający dostrzegł różnorodność opinii dotyczących rzeczywistego wpływu interesariuszy zewnętrznych na programy kształcenia. Na obecnym etapie nie można jeszcze ocenić wpływu interesariuszy zewnętrznych na kształtowanie struktury efektów kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe prowadzone są w sposób właściwy. Recenzje sporządzane są rzetelnie i właściwie oddają merytoryczny i językowy poziom prac. Tematy są odpowiednio sformułowane, zgodnie z kierunkiem studiów. Prace mają odpowiednią strukturę i opracowane są zgodnie z regułami piśmiennictwa akademickiego. Na uznanie zasługuje rzetelna ich dokumentacja i wyczerpujące recenzje. Oceny, wyjąwszy pojedyncze przypadki, są adekwatne. Liczba pytań zadawana na egzaminie dyplomowym winna zostać ujednoczona (zdarza się, że zadawane są tylko dwa pytania). Należy wyeliminować możliwość recenzowania prac dyplomowych przez osoby pozostające w bliskich związkach rodzinnych z promotorem.

Prace etapowe reprezentują zróżnicowany poziom. Część prac etapowych zarchiwizowana została w sposób wzorowy, jednak w części z nich panuje bałagan. Potrzebne jest ujednoczenie systemu archiwizowania prac etapowych.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zakładane dla filologii efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku, są też ogólnie dostępne. Ich odniesienie do efektów obszarowych w wielu przypadkach wykazuje jednak nieprawidłowości, skutkując ukrytą wieloobszarowością kierunku. Macierz pokrycia efektów kierunkowych i przedmiotowych pozwala stwierdzić, że przyporządkowane poszczególnym modułom efekty kształcenia są skorelowane z kierunkowymi efektami kształcenia i w większości przypadków umożliwiają ich osiągnięcie; jednocześnie dostrzegalne jest „nadefektowanie” niektórych przedmiotów, utrudniające pełną realizację i weryfikację efektów kształcenia. Dokumentacja pozwalająca na weryfikację możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia wymaga ujednoczenia i uzupełnienia pod kątem zakładanego poziomu językowego, zgodnego z ESOKJ.

2) Efekty kształcenia programu studiów I stopnia na kierunku filologia zostały sformułowane w sposób komunikatywny i są, w większości przypadków, osiągalne i sprawdzalne.

3) Jednostka stosuje wieloetapowy system weryfikacji efektów kształcenia pozwalający na ocenę stopnia osiągnięcia założonych przez program efektów kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny. Sylabusy poszczególnych modułów zawierają opis sposobu weryfikacji efektów realizowanych przez przedmioty, który jest ogólnie poprawny, z zastrzeżeniami dotyczącymi stopnia przejrzystości i wystandardyzowania systemu weryfikacji efektów kształcenia na wizytowanym kierunku, zgłoszonymi powyżej. Rozbudowie podlega system ankietyzacji pozwalający na doskonalenie procesu kształcenia. Prace dyplomowe winny być poddawane procedurze antyplagiatowej.

4) Przedstawiciele rynku pracy uczestniczą w procedurach i zespole jakościowym od niedawna, trudno zatem ocenić ich udział w procesie doskonalenia jakości kształcenia. Proces monitorowania karier absolwentów w IH jest obecnie w stadium początkowym; jednostka wypracowała nowe procedury, ale nie można jeszcze ocenić ich skuteczności w doskonaleniu jakości kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

Studia na kierunku Filologia są realizowane zgodnie z profilem ogólnoakademickim, na poziomie I stopnia i jako, w założeniu, jednoobszarowe mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych w zakresie dyscyplin naukowych: literaturoznawstwo, językoznawstwo i kulturoznawstwo. Studia I stopnia na kierunku Filologia prowadzone w trybie stacjonarnymi niestacjonarnym trwają 6 semestrów i kończą się uzyskaniem tytułu zawodowego licencjata. Liczba punktów ECTS konieczna dla uzyskania kwalifikacji (tytułu zawodowego) wynosi 180. Obecny program studiów jest wynikiem korekty wprowadzonej przez Uczelnię zgodnie z zaleceniami ZO PKA z 2011 r. I tak, poszerzono bazę przedmiotów opcyjnych – obecnie studenci kierunku Filologia mogą wybrać 2 z proponowanych 4 modułów fakultatywnych,

oraz dokonano przerehabilitacji wszystkich sylabusów. Począwszy od roku akademickiego 2012/2013, na kierunku Filologia obowiązują karty przedmiotu zgodne z wytycznymi KRR.

Program studiów uwzględnia wszystkie moduły przedmiotów, które potencjalnie mogą posłużyć realizacji zakładanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, zarówno tych mieszczących się w obszarze nauk humanistycznych, jak i efektów poza ten obszar wykraczających. Szczegółowy plan studiów z uwzględnieniem liczby semestrów, liczby godzin zajęć dydaktycznych, rodzaju modułów wraz z przyporządkowanymi do nich przedmiotami i punktami ECTS znajduje się w Załączniku nr 10 (studia stacjonarne) i Załączniku nr 11 (studia niestacjonarne) raportu samooceny.

Niezgodności wykazuje jednak tabela na stronie 6 raportu samooceny, w której znajdują się sumaryczne wskaźniki ilościowe charakteryzujące program studiów. Po pierwsze, liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich ustalona tu została na 180, podczas gdy analiza kart przedmiotów wykazuje, że tylko ponad 91 ECTS pochodzi z zajęć kontaktowych. Po drugie, liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia, zostaje w tabeli ustalona na 127, podczas gdy analiza matrycy stanowiących załącznik nr 6 do raportu samooceny wykazuje, że wszystkie efekty kształcenia arbitralnie zdefiniowano jako kierunkowe i odniesiono do obszaru nauk humanistycznych. Po trzecie, według tabeli, liczba punktów ECTS, którą student powinien uzyskać, realizując moduły kształcenia w ramach zajęć ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów wynosi 17, podczas gdy w planie studiów jest to 18 ECTS.

Realizowany program kształcenia umożliwia studentom Filologii osiągnięcie założonych efektów kształcenia, z wyrażonymi powyżej zastrzeżeniami odnośnie możliwości osiągnięcia przez absolwenta poziomu językowego C1, rozwija bowiem kompetencje w obszarze wiedzy ogólnohumanistycznej i filologicznej z zakresu literaturoznawstwa, kulturoznawstwa i językoznawstwa, jak i kompetencje wykraczające poza obszar nauk humanistycznych, realizowane zarówno poprzez moduły obowiązkowe: praktyczna nauka języka angielskiego, literaturoznawczy, językoznawczy, kulturoznawczy, dyplomowy, ogólnouczeniowy i kształcenia ogólnego, jak również moduły do wyboru: nauczycielski, język niemiecki w życiu zawodowym, Business English i translatorski. Studenci wybierają moduł fakultatywny po pierwszym semestrze I roku studiów, przy czym o wyborze decyduje głos większości w danej grupie.

Realizowany na kierunku Filologia program kształcenia został przez studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA oceniony pozytywnie. Ich zdaniem program ten nie zawiera treści zbędnych, a jedynie takie, które zostaną przez nich wykorzystane w przyszłości.

Jednakże trzeba tu podkreślić, że studenci nie orientują się jaka jest struktura kwalifikacji absolwenta kierunku Filologia i nie zostali z nią zapoznani na etapie rekrutacji na studia. W opinii ZO, zastrzeżenia budzi obecność 2 rozbudowanych modułów w programie studiów – ogólnouczeniowego i kształcenia ogólnego. Po pierwsze, moduły te są niejasno zdefiniowane (por. str. 7 raportu samooceny), po drugie ich przydatność we wspieraniu osiągnięcia efektu kształcenia kluczowego na kierunku Filologia, jakim jest efekt FIL_1AU01, jest dyskusyjna ze względu na prowadzenie zajęć w obrębie tych modułów w języku polskim.

Jak stwierdzono powyżej, wątpliwości budzi możliwość osiągnięcia przez studentów poziomu C1 umiejętności językowych po trzech latach studiów, zwłaszcza przez osoby rozpoczynające studia z umiejętnościami na poziomie A1 lub A2. Sami studenci podczas spotkania z ZO PKA wskazali na to, że osiągnięcie tego – podstawowego dla kierunku filologia efektu – jest trudne. Oferowanie zajęć w języku polskim w 2 z 7 obowiązkowych

modułów z pewnością tego zadania nie ułatwia. Z tego samego powodu, prowadzenie zajęć w języku polskim w ramach przedmiotu *Teoria akwizycji języka i komunikacji* nie wspiera realizacji omawianego efektu kierunkowego. Wskazana jest zatem modyfikacja programu studiów i obsady zajęć.

Plany studiów uwzględniają wszystkie moduły programu z podziałem na semestry, odpowiadającą im liczbą godzin i punktacją ECTS, podają formę zajęć, liczbę godzin i sposób zaliczenia przedmiotu. Student filologii ma możliwość kształtowania własnej ścieżki edukacyjnej dzięki ofercie przedmiotów do wyboru. W praktyce, wybór dokonywany jest jednak przez grupę lub, jak wzmiankowano powyżej, w przypadku seminarium licencjackiego, istnieje tylko w teorii. Liczba punktów ECTS przypisanych modułom do wyboru osiąga zgodnie z ustawą 30% punktów.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku Filologia jest prawidłowa i stwarza możliwość osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia, z wyrażonymi powyżej zastrzeżeniami odnośnie poziomu językowego. Realizowany 3-letni program studiów I stopnia umożliwia ukształtowanie sylwetki absolwenta i struktury jego kwalifikacji zgodnie z opisem, który uwzględnia zarówno zakres kompetencji, jakie winien posiadać student po ukończeniu 6 semestrów edukacji, jak i konkretne uprawnienia zawodowe. Czas trwania studiów, kolejność poszczególnych przedmiotów oraz formy zajęć dydaktycznych i metod kształcenia są ogólnie prawidłowe, chociaż ZO zauważa konieczność intensyfikacji zajęć w module PNJA. Spełnione też są standardy dla specjalizacji nauczycielskiej. Studenci pozytywnie ocenili program studiów swojego kierunku, z perspektywy sekwencyjności zajęć. Ich zdaniem wiedza uzyskiwana podczas pierwszych semestrów studiów jest następnie rozwijana. Z drugiej strony przedmioty odbywające się odpowiednio na roku drugim lub trzecim rozwijają treści kształcenia z niższych lat studiów. Sekwencyjność jest przede wszystkim widoczna podczas zajęć z praktycznej nauki języka.

Jednostka oferuje studentom zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń oraz seminariów. Jedną z form ćwiczeń są zajęcia lektoratowe. Relacja liczby godzin wykładowych do ćwiczeniowych, a także do liczby godzin praktyk obowiązkowych nie budzi zastrzeżeń. Obciążenia studentów na poszczególnych latach i w semestrach studiów są spójne i logiczne.

Również studenci nakład swojej pracy określili jako odpowiedni. Nie wskazali oni na przedmioty w ramach, których byliby przeładowani materiałem, lub które nie wymagają od nich nakładu pracy. Co prawda studenci wizytowanego kierunku nie zostali zaznajomieni przez władze Uczelni z zasadami punktacji ECTS, jednakże po przedstawieniu podstawowych zasad systemu, studenci ocenili swój nakład pracy jako dostosowany do tych zasad.

Kształcenie nauczycieli odbywa się zgodnie z obowiązującymi standardami: absolwent, który wybrał moduł nauczycielski jest przygotowany od strony teoretycznej i praktycznej do wykonywania zawodu nauczyciela języka angielskiego po zaliczeniu zajęć z modułów pedagogiczno-psychologicznego oraz metodycznego, w tym także praktyk odbywanych w placówkach oświatowych.

Regulamin Studiów PWSZ w Sandomierzu umożliwia dwie podstawowe formy indywidualizacji kształcenia: indywidualny plan studiów i program kształcenia oraz indywidualną organizację studiów (załącznik nr 14 Raportu Samooceny). Pierwsza z tych form skierowana jest do wybitnie uzdolnionych studentów, którzy mają sprecyzowane zainteresowania i pragną poszerzyć i zmodyfikować ścieżkę kształcenia (uwzględniając podstawowe wymagania określone w programach studiów). O tę formę indywidualizacji kształcenia mogą ubiegać się studenci, którzy ukończyli co najmniej pierwszy rok studiów i uzyskali średnią ocen z egzaminów 4,5. Druga forma indywidualizacji studiów – indywidualna organizacja studiów – ma ułatwić realizację programu studiów osobom, które nie mogą regularnie uczestniczyć we wszystkich zajęciach ze względu na: studia na dwóch kierunkach; wychowywanie dzieci; niepełnosprawność; korzystanie z urlopów ze względów

zdrowotnych; inne uzasadnione przypadki. Decyzję o przyznaniu prawa do studiowania według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia podejmuje Rektor na wniosek Dyrektora Instytutu, ustalając dla studenta opiekuna spośród nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni.

W Instytucie Humanistycznym realizowane są praktyki zawodowe. Studenci mają możliwość odbywania praktyk studenckich w podmiotach, bądź instytucjach, które mogą być wybrane przez samych studentów i są akceptowane przez koordynatora ds. praktyk studenckich. Studenci filologii najczęściej jako miejsca swoich praktyk wybierają urzędy oraz placówki oświatowe. Zdaniem studentów długość praktyk obligatoryjnych jest dla nich odpowiednia i pozwala na uzupełnienie treści kształcenia o umiejętności praktyczne.

Regulamin praktyk stanowi integralną część programu kształcenia, zatwierdzonego Uchwałą Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu nr 18/2012 z dnia 25.09.2012r. w sprawie zatwierdzenia programów kształcenia i planów studiów. Program dotychczas odbywanych praktyk, termin i miejsca ich realizacji są na ogół spójne z określonymi dla tych form zajęć efektami kształcenia, a ich wymiar nie budzi wątpliwości. Każdy student zobowiązany jest do odbycia 150 godzin praktyk: II rok – praktyka pedagogiczna: 30 godz.; III rok – praktyka metodyczna: 120 godz. W indeksie odnotowuje się nazwę szkoły/placówki, w której student zrealizował praktykę, jej adres oraz wymiar godzinowy odbywania praktyki i ocenę.

Praktykę zalicza się na podstawie dokumentacji praktyki złożonej koordynatorowi praktyki w ciągu dwóch tygodni od zakończenia praktyki, zawierającej: *Dzienniczek praktyk* (podpis opiekuna praktyki w szkole oraz podpis i pieczęć dyrektora szkoły); *Sprawozdanie z odbytej praktyki* (forma sprawozdania jest ustalona przez koordynatora) oraz konspekty przeprowadzonych lekcji. Zaliczenia praktyki w indeksie dokonuje koordynator praktyki z ramienia kierunku podczas sesji zaliczeniowo-egzaminacyjnej na podstawie złożenia przez praktykanta stosownej dokumentacji. Szczegółowe zasady odbywania i zaliczania praktyk zostały określone w *Regulaminie praktyk* na kierunku Filologia PWSZ w Sandomierzu (por. załącznik nr 7 Raportu Samooceny). Studenci są zadowoleni z praktyk oferowanych przez Uczelnię, są one bowiem powiązane z kierunkiem kształcenia oraz pozwalają zdobyć przydatną wiedzę praktyczną.

Punktacja ECTS przyporządkowana poszczególnym semestrom spełnia wymogi formalne a wyliczenia są prawidłowe, z jednym zastrzeżeniem sformułowanym powyżej. W ustalaniu liczby punktów ECTS przypisanych poszczególnym przedmiotom kierowano się wyłącznie opiniami pracowników wykładających dany przedmiot.

Przy obliczaniu nakładu czasu i pracy studenta potrzebnego do osiągnięcia efektów kształcenia w module uwzględniano liczbę godzin kontaktowych oraz czas niezbędny do przygotowania się przez studenta do zajęć (wykonanie powierzonych zadań, samodzielne przygotowanie do zajęć, przygotowanie się do zajęć praktycznych i egzaminów, pisanie egzaminów, udział w konsultacjach). Zapis w sylabusach jest ujednolicony.

Przyjęta w programach i planach studiów na ocenianym kierunku punktacja ECTS nie budzi zastrzeżeń.

- 2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Osiąganiu efektów kształcenia sprzyjają wskazane w sylabusach metody dydaktyczne, sposoby weryfikacji efektów kształcenia oraz zróżnicowanie form zajęć (ćwiczenia, konwersatoria, wykłady, warsztaty). W niektórych przypadkach, zauważono jednak przypisanie zbyt dużej liczby efektów kierunkowych danemu przedmiotowi/modułowi (na przykład: seminarium dyplomowe – 24 efekty (2 semestry), Wybrane zagadnienia

metodologii badań naukowych – 24 efekty (1 semestr); Teoria akwizycji języka i komunikacji – 19 efektów (1 semestr)), co może skutkować trudnością w ich osiągnięciu przez studenta.

W kartach przedmiotu zauważono również częsty brak korelacji między celami zajęć i efektami przedmiotowym. Na przykład, przedmiot *Historia języka angielskiego* w module językoznawczym zakłada 3 cele i 5 efektów kształcenia, przy czym nie wykazano, że dany cel zajęć służy osiągnięciu danego efektu przez studenta. Co więcej, perspektywa celu zajęć jest, w przypadku większości przedstawionych sylabusów, zorientowana na nauczyciela (np. zapoznanie studentów...) lub neutralna (np. opanowanie terminologii...), co nie jest spójne z perspektywą studenta przenikającą dyskurs efektów kształcenia. Zalecane jest tu zatem ujednoczenie zapisu i wykazanie korelacji między celem zajęć a danym efektem kształcenia.

W pojedynczych przypadkach forma zajęć i obrane metody dydaktyczne do siebie nie przystają. Na przykład, *Teoria akwizycji języka i komunikacji* w module językoznawczym prowadzona jest w formie wykładu/konwersatorium a metoda dydaktyczna w karcie przedmiotu to projekt. I wreszcie, należy zauważyć brak ujednoczenia inwentariusza stosowanych metod dydaktycznych, w których z jednej strony znajdujemy przejrzysty i uporządkowany zapis, np. *Metody podające: objaśnienie/wyjaśnienie, miniwykład czy Metody aktywizujące: praca indywidualna, praca w parach, praca w grupach*, z drugiej strony jednak jako metoda dydaktyczna pojawia się forma pracy studenta/weryfikacji efektów kształcenia, np. *Metody praktyczne: samodzielne przygotowanie lektur do analizy, prace pisemne, zadania do rozwizania*..

Podsumowując, można stwierdzić, że zakładane w programie efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne zostały poddane gruntowej rewizji w związku z wymogami KRK. Wystandaryzowanie nie objęło jednak wszystkich elementów składowych karty przedmiotu.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ - znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Program kształcenia na kierunku Filologia może nie w pełni umożliwiać studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji odpowiadających danemu poziomowi kształcenia, ze względu na wątpliwą możliwość osiągnięcia przez studentów poziomu C1 umiejętności językowych po trzech latach studiów. Ponieważ umiejętności te mogą być powiązane z osiągnięciem części pozostałych efektów kierunkowych, co winno zostać wykazane w wymaganiach wstępnych zawartych w kartach przedmiotu, rewizji wymagają zarówno wymagania wstępne zawarte w sylabusach, jak i program kształcenia, który należy dostosować do rzeczywistych kompetencji językowych studentów. Liczba efektów przypisana niektórym zajęciom jest niemożliwa do zrealizowania i weryfikacji. Kształcenie nauczycieli odbywa się zgodnie ze standardami a organizacja procesu kształcenia na kierunku filologia jest prawidłowa przy uwzględnieniu uprzednio wyrażonych zastrzeżeń.

2) Przedstawiona dokumentacja rodzi wskazane wyżej wątpliwości co do spójności poszczególnych elementów składających się na proces kształcenia: programu studiów, zakładanych efektów kształcenia, treści programowych, form zajęć i stosowanych metod dydaktycznych.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów.

- 1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu.

Całkowita liczba nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku FILOLOGIA wynosi 22 osoby. Struktura ich kwalifikacji odpowiada treściom programu studiów i zakładanym efektom kształcenia.

Prowadzony program ma profil ogólnoakademicki, a kadra dydaktyczna, zarówno ta wchodząca w skład minimum kadrowego jak i pozostali nauczyciele akademicy, reprezentuje odpowiednie specjalizacje. Nauczyciele posiadają dorobek i doświadczenie w dziedzinach adekwatnych do realizowanego programu, tzn. językoznawstwa, kulturoznawstwa, translatoryki oraz dydaktyki języków obcych. Można więc stwierdzić, że kadra dydaktyczna gwarantuje realizację celów edukacyjnych programu studiów.

Hospitowane zajęcia nie budzą większych zastrzeżeń, potwierdzają kompetencje nauczycieli; zarówno treści jak i forma zajęć są prawidłowe i odpowiadają standardowym oczekiwaniom na kierunku filologia. Kompetencje językowe nauczycieli anglistów też nie budzą zastrzeżeń.

- 2) Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów.

Zgodnie z wymaganiem § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445 z późn. zm.), *„Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim, jeżeli posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku.”* Zgodnie z § 14 ust. 2 powyższego rozporządzenia, tj.: *„Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku studiów związanym z kształceniem w zakresie języków obcych stanowi co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej związanej z efektami kształcenia określonymi dla tego kierunku, w tym co najmniej dwóch samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora. Spośród tych osób co najmniej jeden samodzielny nauczyciel akademicki i co najmniej dwóch nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora powinno specjalizować się w zakresie języka obcego, który jest przedmiotem studiów.”*

Zostały spełnione wymagania § 13 pkt. 1 wyżej wspomnianego rozporządzenia, tj.: *„Do minimum kadrowego, są wliczani nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów.”* a także nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe spełniają wymóg § 13 pkt. 3, tj.: *„Nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra”.*

Uczelnia stosuje wzór oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, który pozwala na stwierdzenie, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742).

W teczkach osobowych znajdują się dokumenty pozwalające na uznanie deklarowanych tytułów i stopni naukowych. Umowy o pracę zawierają wymagane prawem elementy.

Należy stwierdzić, że wymagania formalne odnośnie minimum kadrowego ocenianego kierunku, określone w wyżej wymienionym rozporządzeniu, zostały spełnione.

Do minimum kadrowego zaliczono 3 pracowników z tytułem profesora lub stopniem doktora habilitowanego oraz 3 osoby ze stopniem doktora. Dwie osoby spośród samodzielnych pracowników naukowych oraz dwie osoby ze stopniem doktora specjalizują się w zakresie języka obcego będącego przedmiotem studiów, tzn. w zakresie języka angielskiego. Skład minimum zaproponowany przez Uczelnię zarówno ilościowo, jak i jakościowo odpowiada wymaganiom kadrowym zawartym w stosownych aktach prawnych.

Prowadzony program ma profil ogólnoakademicki, a kadra wchodząca w skład minimum kadrowego reprezentuje odpowiednie specjalizacje. Kadra wchodząca do minimum kadrowego posiada dorobek naukowy w obszarach odpowiadających programowi studiów. Dorobek ten obejmuje dziedziny zainteresowań badawczych adekwatne do realizowanego programu, tzn. językoznawstwo, kulturoznawstwo, translatorykę oraz dydaktykę języków obcych.

W celu oceny stabilności minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów dokonano analizy zaliczenia do tego minimum nauczycieli akademickich zatrudnionych w roku akademickim: 2010/2011 i 2011/2012 i 2012/2013. Nieprzerwanie przez wszystkie powyżej wskazane lata akademickie w grupie trzech samodzielnych nauczycieli akademickich wszystkie osoby są zatrudnione i zaliczone do minimum kadrowego ocenianego kierunku studiów, a w grupie trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora jedna osoba jest zatrudniona i zaliczona do tego minimum przez Uczelnię. Na podstawie powyższych informacji stwierdzono, iż kadra ocenianego kierunku studiów jest mało stabilna w grupie nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów kierunku spełnia wymagania § 17 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz.1445 z późn. zm.). Wynosi około 1: 14 przy wymaganym 1:50. LICZBA STUDENTÓW – 83.

Obciążenia dydaktyczne są na ogół uzasadnione merytorycznie i stosowne do wykształcenia i doświadczenia kadry. Przedmioty o charakterze bardziej akademickim (seminaria, przedmioty teoretyczne) powierzone są nauczycielom z długoletnim doświadczeniem i posiadającym dorobek naukowy w danej dziedzinie. Nauczycielom młodszym, nieposiadającym stopnia doktora, powierzone są przedmioty z praktycznej nauki języka. Na zebraniu pracownicy potwierdzili zgodność obciążeń z ich kompetencjami i preferencjami.

Zastrzeżenia budzi fakt powierzenia niektórych kluczowych przedmiotów na kierunku filologia angielska germanistom, co skutkuje prowadzeniem ich w języku polskim, a tym samym uniemożliwia uzyskanie wszystkich efektów kształcenia w ramach tych przedmiotów. Sytuacja ta wymaga korekty.

Szkoła nie prowadzi kształcenia na odległość. W ocenie ZO PKA obciążenia są prawidłowe za wyjątkiem przedmiotów kierunkowych prowadzonych w języku polskim.

- 3) Jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Polityka kadrowa polega na zatrudnianiu kadry profesorskiej (3 osoby) z wieloletnim doświadczeniem i bogatym dorobkiem naukowym w obszarze nauk filologicznych. Ponadto zatrudnieni są doktorzy, w tym dla 2 osób jest to podstawowe miejsce pracy. Kadra (zarówno minimum kadrowe jak i pozostali nauczyciele akademicy) podlega ankietyzacji. Kadra wchodząca w skład minimum kadrowego podlega okresowej ocenie. Dokumentacja została udostępniona ZO PKA. Oceny są pozytywne. Kierownictwo Instytutu Humanistycznego dąży do zatrudnienia w ramach umowy o pracę (i zaliczenia do minimum kadrowego) wysoko kwalifikowanych pracowników, aktualnie zatrudnionych w ramach umów cywilno-prawnych, napotyka jednak na przeszkody natury finansowej, więc polityka ta nie może być zrealizowana.

Jeżeli chodzi o system wspierający rozwój kadry naukowo-dydaktycznej, nauczyciele akademicy mogą liczyć na częściowy zwrot kosztów ponoszonych w związku z uczestnictwem w konferencjach naukowych, sympozjach, szkoleniach i kursach doszkolających. Uczelnia stara się także partycypować w kosztach związanych z publikacjami nauczycieli akademickich.

Pracownicy potwierdzili częściowe wsparcie finansowe ich działalności naukowej i doskonalenia kompetencji dydaktycznych (dotyczy to pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy). Podkreślili też, że istotnym atutem szkoły jest wysoko kwalifikowana kadra.

Porównując obecny stan minimum kadrowego z czasem poprzedniej oceny Państwowej Komisji Akredytacyjnej w 2011 r. odnotowano korzystną zmianę, polegającą na tym, że dwie osoby zaliczone do minimum kadrowego ocenianego kierunku pracują w Uczelni na pierwszym miejscu pracy. Ponadto, w latach 2011-2014 nauczyciele akademicy kierunku Filologia znacznie podnieśli swoje kwalifikacje, o czym może świadczyć fakt nadania tytułu profesora jednemu z pracowników i stopni doktora trzem innym.

- **(Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicy stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicy);**
- **(Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena);**

Hospitowane zajęcia nie budzą większych zastrzeżeń, potwierdzają kompetencje merytoryczne nauczycieli; zarówno treści jak i forma zajęć są prawidłowe i odpowiadają standardowym oczekiwaniom na kierunku filologia. Kompetencje językowe nauczycieli anglistów również nie budzą zastrzeżeń.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zarówno liczba jak i struktura kwalifikacji merytorycznych pracowników naukowo-dydaktycznych jest wystarczająca i odpowiednia do prowadzonych przedmiotów.
- 2) Spełnione są warunki minimum kadrowego. Kadra wchodząca w skład minimum kadrowego reprezentuje różne specjalizacje i posiada dorobek naukowy w obszarach

odpowiadających programowi studiów. Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. Obciążenia dydaktyczne są uzasadnione merytorycznie i stosowne do wykształcenia i doświadczenia kadry za wyjątkiem przedmiotów kierunkowych prowadzonych w języku polskim, co uniemożliwia pełne osiągnięcie założonych celów i efektów kształcenia.

3) Kadra jest częściowo stabilna (stabilność dotyczy kadry profesorskiej); nauczyciele akademicy podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe, niektórzy aktywnie uczestniczą w konferencjach, szkoleniach, kursach dokształcających i sympozjach naukowych, organizowanych przez inne uczelnie lub instytucje w kraju i za granicą.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu posiada następujące nieruchomości: siedziba Uczelni znajduje się przy ulicy Schinzla 13a w Sandomierzu (obiekt ten wybudowany w 1985 roku jest murowany, dwukondygnacyjny, podpiwniczony o powierzchni użytkowej 1310 m²); przy Uczelni znajduje się parking z 200 miejscami parkingowymi. W ocenie zespołu wizytującego zarówno sale dydaktyczne (w sumie 15 sal dobrze wyposażonych w sprzęt audiowizualny) jak i pomieszczenia administracyjne są wystarczające do realizacji procesu kształcenia na kierunku filologia.

Na terenie szkoły znajduje się biblioteka uczelniana. Księgozbiór jest skromny, ale zawiera podstawowe podręczniki, słowniki i przy dostępie do internetowych baz danych pozwala na realizację efektów kształcenia. W zasobach bibliotecznych znajdują się też najnowsze światowe pozycje książkowe o charakterze monograficznym, które mogą stanowić bazę do zaawansowanych zajęć seminaryjnych a także podstawę do działalności naukowej kadry. W ramach biblioteki dostępna jest też czytelnia, a w niej 3 komputery i internet szerokopasmowy. W stosunku do poprzednich zaleceń naprawczych, należy stwierdzić, że mimo skromnych zasobów, szkoła zapewniła studentom dostęp do literatury poprzez dostęp do internetowych baz danych. W bibliotece znajdują się też najnowsze zaawansowane pozycje literatury światowej, które mogą być wykorzystywane na zajęciach seminaryjnych. Baza biblioteczna nie stanowi zatem przeszkody w osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia.

Studenci korzystają z biblioteki i nie wskazali na problemy związane z dostępem do potrzebnej literatury. Wszystkie pozycje wskazane w sylabusach do poszczególnych przedmiotów zdaniem studentów znajdują się w księgozbiorze biblioteki uczelnianej. Należy jednak zauważyć, iż oprogramowanie w komputerach bibliotecznych nie jest przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Na terenie szkoły jest też laboratorium komputerowe wraz z oprogramowaniem: 21 komputerów podłączonych do szerokopasmowego Internetu, z oprogramowaniem do nauki języków obcych MENTOR PC; 40 pakietów biurowych Office 2010 Professional wersja MOLP; dostęp do Wi-Fi na terenie Uczelni. Do dyspozycji (wypożyczenia) dla wykładowców są dostępne laptopy, przenośne projektory multimedialne, magnetofony, komplety głośników, rzutniki folii. Jest też dostępna kserokopiarka dla studentów.

Również zdaniem studentów PWSZ w Sandomierzu mają oni do dyspozycji bazę lokalowo-dydaktyczną, która pozwala im na wygodne uczestniczenie w zajęciach

dydaktycznych, a także osiągnięcie założonych efektów kształcenia. Studenci nie wskazali na problemy z miejscami siedzącymi w salach dydaktycznych, czy też ze sprzętem audiowizualnym, wykorzystywanym przez nauczycieli akademickich podczas zajęć. Zdaniem studentów baza materialna jest dostosowana do potrzeb zajęć filologicznych i pozwoli im na osiągnięcie założonych efektów kształcenia.

Budynek jest oddalony od centrum Sandomierza, jednakże studenci wskazali na dobre połączenie komunikacyjne miasta z Uczelnią. Studenci, którzy dostają się na Uczelnię za pomocą samochodu mają do dyspozycji wspomniany wyżej parking. W budynku Uczelni nie ma stołówki.

PWSZ w Sandomierzu nie dysponuje wewnętrzną platformą informatyczną pozwalającą na obsługę administracyjną studentów przez Internet. Jednak studenci wskazali, że system taki – wobec sprawności administracji uczelnianej i małej liczby studentów, nie jest konieczny.

Studenci niepełnosprawni mają możliwość studiowania na PWSZ w Sandomierzu także na kierunku filologia, jednakże budynki dydaktyczne nie są do tego w żaden sposób dostosowane, mimo obecności osób z niepełnosprawnościami m.in. wzroku. W kilkupiętrowym budynku, w którym odbywają się zajęcia kierunku filologia nie została zainstalowana winda dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Także toalety w żaden sposób nie zostały dopasowane do osób z niepełnosprawnością ruchową. Budynek nie zapewnia ułatwień dla osób słabo i niedowidzących, które studiują w Uczelni.

Wobec powyższego rekomendowane jest przeprowadzenie niezbędnych modernizacji w celu dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych budynku, w którym odbywają się zajęcia na kierunku filologia.

Miejsca praktyk studenckich powiązane są z kierunkiem filologia i w większości przypadków wyszukiwane przez samych studentów. Są to urzędy, biura podróży, biura tłumaczeń. Miejsca te pozwalają na rozwinięcie praktycznych umiejętności przez studentów. Baza tych instytucji jest odpowiednia do zajęć praktycznych, tam odbywanych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Baza materialna jest dobra, zasoby biblioteczne są skromne, ale przy wsparciu dostępu do internetowych baz danych baza pozwala na realizację programu studiów i założonych efektów kształcenia. Budynek Uczelni, w którym odbywają się zajęcia kierunku filologia nie jest przystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Uczelnia nie ma obowiązku prowadzenia badań naukowych, w związku z tym nie ma zagwarantowanych środków finansowych na prowadzenie i rozwój badań, o których mowa. Jednakże Instytut Humanistyczny stara się prowadzić działalność naukową mającą na celu zaoferowanie rozwoju naukowego nie tylko rodzimym pracownikom, ale także nawiązanie współpracy z innymi uczelniami na terenie kraju.

Potwierdzeniem działalności naukowej Instytutu Humanistycznego jest dwudniowa konferencja naukowa zorganizowana w maju 2012 r. w ramach Sandomierskich Spotkań

Filologicznych. Celem spotkania była dyskusja naukowa nad szeroko pojętym językowym ujęciem świata. Tematyka konferencji skierowana była do językoznawców w szczególności zainteresowanych związkami języka i kultury, jego wpływem na dydaktykę języków obcych i postrzeganie świata. Referaty wygłoszone w czasie konferencji zostały opublikowane w postaci zbioru materiałów pokonferencyjnych zatytułowanego „Język – zwierciadło świata”. Sandomierskie Spotkania Filologiczne doczekały się II edycji, która zaplanowana jest na 17 listopada 2014 r. – tym razem pod nazwą Sandomierskich Spotkań Neofilologicznych organizowanych w kooperacji Towarzystwa Naukowego Sandomierskiego i Instytutu Humanistycznego PWSZ w Sandomierzu.

W przypadku studentów kierunku Filologia Instytutu Humanistycznego, studenci II roku są aktywnie zaangażowani w kolejne edycje projektu „Uczenie się przez nauczanie”. W ramach corocznej edycji studenci przygotowują dziesięć 45-minutowych lekcji, których tematyka odpowiada problematyce poszczególnych edycji. Studenci przeprowadzają lekcje z pacjentami Oddziału Pediatrii Szpitala Specjalistycznego Ducha Świętego w Sandomierzu.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Pomimo braku obowiązku prowadzenia działalności naukowej, można zauważyć cenne inicjatywy w animowaniu działalności naukowej (organizacja konferencji) oraz zaangażowanie studentów w projektach naukowo-dydaktycznych o twórczym charakterze. Nauczyciele wchodzący w skład minimum kadrowego mają bogaty dorobek naukowy (szczególnie kadra profesorska). Dorobek ten afiliowany jest na innych uczelniach.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię.

- 1) Zasady i procedury rekrutacji studentów są przejrzyste, uwzględniają zasadę równych szans i zapewniają właściwą selekcję kandydatów na dany kierunek studiów,

Zasady i procedury rekrutacji przyjęte na kierunku filologia PWSZ w Sandomierzu są corocznie ustalane poprzez odpowiednią uchwałę Senatu Uczelni. Rekrutacja na rok akademicki 2013/2014 została zawarta w Uchwale nr 5/2012 Senatu PWSZ w Sandomierzu w sprawie określenia zasad i trybu przyjęcia na studia w roku akademickim 2013/2014.

Postępowanie rekrutacyjne jest przeprowadzane przez Uczelnią Komisję Rekrutacyjną. Komisja ta przyjmuje kandydatów na studia na podstawie przeliczenia procentowego wyniku egzaminu maturalnego na punkty. W przypadku kierunku filologia brano są pod uwagę wyniki egzaminu maturalnego z zakresu języka polskiego oraz języka angielskiego.

Zdaniem studentów, które podziela zespół oceniający, kryteria rekrutacji uwzględniają zasadę równych szans i nie przewidują faworyzowania jakiegokolwiek grupy potencjalnych studentów. Według studentów na kierunek filologia PWSZ w Sandomierzu, decydują się głównie osoby, które z przyczyn finansowych nie byłyby w stanie podjąć studiów w innym, bardziej oddalonym od ich miejsca zamieszkania, ośrodku akademickim.

Na podstawie przedstawionych statystyk, należy stwierdzić, że liczba studentów utrzymuje się na przestrzeni ostatnich trzech lat na podobnym poziomie. Liczebność grup studenckich jest odpowiednia w stosunku do bazy lokalowej, a także liczby nauczycieli akademickich.

- 2) System oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zawiera standardowe wymagania i zapewnia przejrzystość oraz obiektywizm formułowania ocen.

W ramach wizytowanego kierunku Filologia PWSZ w Sandomierzu stosowany jest system oceny osiągnięć studentów, zorientowany na weryfikację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja ta odbywa się w różnych formach: zarówno ustnych, jak i pisemnych, co odpowiada specyfice kierunku Filologia. Formy takie, a także częstotliwość weryfikacji częściowej są akceptowane przez ogół studentów i ich zdaniem stanowią istotny bodziec motywujący do systematycznej nauki. Zwłaszcza w zakresie praktycznej nauki języka obcego studenci wskazali, że bez form weryfikacji częściowej nie byłoby w stanie prawidłowo opanować materii. Studenci najczęściej stykają się z częściową weryfikacją efektów kształcenia w ramach zajęć z praktycznej nauki języka, podczas których stosowane są ćwiczenia leksykalno-gramatyczne.

Proponowany system ocen oraz weryfikacji efektów kształcenia jest studentom prezentowany w czasie pierwszych zajęć organizacyjnych. Jego opis znajduje się także w sylabusach. Studenci nie wskazali na przykłady braku obiektywizmu podczas oceniania prac egzaminacyjnych i pozytywnie odnieśli się do całego systemu.

Podczas zajęć seminaryjnych, do których przypisanie następuje poprzez wolę większości grupy, studenci przede wszystkim koncentrują się na korygowaniu poszczególnych elementów tworzonej pracy dyplomowej. Studenci mogą sami wybrać tematykę swojej pracy licencjackiej, jednakże ci, którzy nie potrafią sobie poradzić ze znalezieniem odpowiedniego tematu, mogą liczyć na pomoc promotora.

Należy uznać system oceny osiągnięć studentów za właściwy i spełniający wymogi obiektywizmu.

- 3) Struktura i organizacja programu ocenianego kierunku studiów sprzyja krajowej i międzynarodowej mobilności studentów.

W zakresie współpracy międzynarodowej PWSZ w Sandomierzu dotychczas nie zapewniała swoim studentom jakiegokolwiek oferty. Mimo, że studenci dość chętnie korzystaliby z tego typu wyjazdów, które wzbogaciłyby ich proces dydaktyczny Uczelnia bardzo długo nie podejmowała w tym zakresie żadnych działań. Nie są także znane programy wymiany krajowej.

W ostatnim czasie uczelnia wystąpiła o przyznanie karty Erasmus+, jednakże w chwili wizytacji nie był jeszcze znany wynik tego postępowania. Uczelnia podpisała także porozumienie o partnerstwie i współpracy z Working Men's College w Londynie w dniu 16 stycznia 2013 r. Przedmiotem porozumienia jest wspieranie działalności obydwu instytucji w zakresie edukacji. Celem porozumienia jest dwustronna partnerska współpraca dla dobra środowisk akademickich stron i społeczności lokalnych, które reprezentują.

Poza przygotowaniem językowym, które jest istotą kierunku filologia, Uczelnia nigdy nie miała możliwości przenoszenia osiągnięć studentów poprzez zastosowanie uznawalności punktów ECTS.

- 4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów oraz skutecznemu osiągnięciu założonych efektów kształcenia.

System pomocy naukowej oferowany studentom kierunku filologia oparty jest na zajęciach dydaktycznych i konsultacjach z prowadzącymi zajęcia podczas ich dyżurów. Studenci bardzo pozytywnie odnieśli się do nastawienia nauczycieli akademickich w zakresie rozwijania ich potrzeb naukowych i ocenili postawę nauczycieli akademickich i personelu administracyjnego jako największą wartość PWSZ w Sandomierzu. Nauczyciele akademicy chętnie wskazują dodatkową literaturę czy ćwiczenia gramatyczne, które mogą być przez studentów wykorzystywane. W ramach zajęć lektoratowych dominuje indywidualne podejście do każdego studenta, który jest oceniany według swoich możliwości i zdolności językowych.

Studenci są motywowani do systematycznej nauki przez formy weryfikacji cząstkowej oraz przez samych nauczycieli akademickich, którzy zachęcają do aktywności.

Dodatkowym bodźcem motywacyjnym, wskazanym jako istotny z punktu widzenia studentów są stypendia naukowe oraz stypendia rektora, przyznawane na podstawie regulaminu przyznawania pomocy materialnej. Studenci pozytywnie odnieśli się do procesu wypłacania świadczeń.

System pomocy naukowej obejmuje także koło naukowe studentów filologii, które ma na celu poszerzanie wiedzy studentów z zakresu zarówno praktycznej nauki języka angielskiego, jak również z zakresu wiedzy o krajach anglosaskich. Koło naukowe posiada swojego opiekuna naukowego. W momencie wizytacji ZO PKA, studenci aktywni w kole naukowym nie wskazywali na potrzeby finansowe koła i nie zwracali się do Uczelni z prośbą o takie dofinansowanie.

System pomocy dydaktycznej, z którego korzystają studenci wizytowanego kierunku oparty jest na zajęciach prowadzonych w formie wykładów, ćwiczeń oraz seminariów. Studenci są zadowoleni z zajęć, w których uczestniczą, wskazując że szczególnie cenne są dla nich zajęcia lektoratowe.

W ramach kierunku nie są wykorzystywane e-learningowe formy nauczania.

Sylabusy poszczególnych przedmiotów zawierają formę zaliczenia egzaminu (egzamin ustny, bądź pisemny – bez bliższego sprecyzowania), liczbę punktów ECTS oraz liczbę zajęć, literaturę przedmiotu oraz przypisane efekty kształcenia.

Studenci nie są zaznajomieni z zagadnieniem punktów ECTS, nie znają istoty i celu ich funkcjonowania. Po przekazaniu podstawowych informacji na temat tych zasad, studenci ocenili przyporządkowanie punktów ECTS do poszczególnych przedmiotów jako odpowiednie. Sylabusy poszczególnych przedmiotów zawierają informacje dotyczące liczby przypisanych punktów ECTS.

Studenci w większości nie korzystają z sylabusów, ze względu na dobry poziom informacji przekazany podczas zajęć organizacyjnych. W zakresie zagadnień organizacyjnych studenci mogą korzystać także z pomocy nauczycieli akademickich. Studenci, którzy wykorzystywali sylabusy odnieśli się do nich pozytywnie.

Materiały dydaktyczne wykorzystywane przez nauczycieli akademickich to przede wszystkim zestawy ćwiczeń leksykalno-gramatycznych, które są dostarczane studentom podczas zajęć. Studenci pozytywnie ocenili te materiały, wskazując, że wydatnie podnoszą one jakość zajęć i pozwalają na lepsze przyswojenie wiedzy i podnoszenie umiejętności.

Funkcjonowanie administracji uczelnianej zostało przez studentów ocenione bardzo dobrze. Nie wskazano na przypadki niekompetencji czy niezłałatwienia sprawy przez pracowników administracyjnych. Terminy funkcjonowania administracji uczelnianej są dla studentów dogodne.

System pomocy materialnej i socjalnej oferowany studentom filologii określony został w regulaminie pomocy materialnej. Podział dotacji, określonej w art. 94 ust. 1 pkt 7 i ust. 4 Ustawy został dokonany po uzgodnieniu z samorządem studenckim, co spełnia przesłanki art. 174 ust. 2 Ustawy. System pomocy materialnej oraz terminowość wypłaty świadczeń został przez studentów oceniony pozytywnie. Także regulamin pomocy materialnej został

skonsultowany z organem samorządu studenckiego. Studenci pozytywnie odnieśli się do sposobu wnioskowania o pomoc materialną.

Uczelnia udostępniła samorządowi studenckiemu osobne pomieszczenie z pełnym wyposażeniem biurowym. Samorząd studencki angażował się do tej pory w inicjatywy społeczno-kulturalne, które nie wymagały finansowania z budżetu Uczelni. W ramach posiedzeń Senatu przedstawiciele samorządu podnoszą kwestie związane z finansowaniem działalności samorządu, przedstawiając swoje bieżące potrzeby. W tym zakresie wskazano na problemy związane z niską kwotą dofinansowań, bądź ich brakiem.

Studenci mogą zgłaszać swoje skargi i wnioski do sekretariatu jednostki. Model ten odpowiada studentom i w razie kwestii problemowych udają się oni na dyżur odpowiednich pracowników Uczelni. W ramach Uczelni funkcjonuje Komisja Dyscyplinarna, jednakże dotychczas nie wpłynęła do niej żadna sprawa. W składzie Komisji przewidziane jest miejsce dla przedstawiciela studentów, co przy trzyosobowym składzie spełnia wymogi art. 213 pkt 5 Ustawy.

Podczas spotkania ZO PKA ze studentami, odnosili się oni do swojej Uczelni pozytywnie i byli zadowoleni z dokonanego wyboru. Podkreślali wysokie wykształcenie kadry dydaktycznej i pozytywną atmosferę panującą w Uczelni. Jako najsłabszą stronę funkcjonowania Uczelni studenci wskazali brak jej promocji i nierozpoznawalność na rynku pracy.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego⁴ – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Przyjęte zasady rekrutacji na kierunku filologia są przejrzyste i oparte na zasadzie obiektywizmu. Przyjmowana liczba nowych studentów jest stała i odpowiednia do potencjału jednostki, a także akceptowana przez studentów.
- 2) System oceny osiągnięć studentów jest przejrzysty i studenci czują się dobrze poinformowani o zasadach jego funkcjonowania. System ten pozwala na weryfikację zarówno wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych.
- 3) Uczelnia nie zapewnia studentom możliwości wymiany krajowej, bądź zagranicznej, która byłaby szczególnie cenna dla studentów filologii. Podjęto jednak już działania w zakresie uzyskania karty Erasmus+ oraz podpisano umowę o współpracy z uczelnią w Londynie; efektów tych działań nie sposób jeszcze w chwili obecnej ocenić. Wskazane jest podejmowanie dalszych inicjatyw w kierunku zintensyfikowania wymiany krajowej i zagranicznej.
- 4) System opieki naukowej, dydaktycznej i socjalnej w ocenie zespołu wizytującego jest właściwy i spełnia też oczekiwania studentów; są oni zadowoleni z wyboru kierunku filologia PWSZ w Sandomierzu. Studenci cenią sobie postawę nauczycieli i ich indywidualne podejście.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów.

W Uczelni został ustanowiony system zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, w oparciu o Uchwałę Nr 21//2009 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (SZJK) w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Sandomierzu

(PWSZ w Sandomierzu). Powyższe dokumenty wskazuje cele systemu oraz elementy składowe systemu monitorowania jakości i warunków kształcenia w Uczelni.

Na podstawie Uchwały Nr 14/2014 Senatu PWSZ w Sandomierzu z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie zmiany Uchwały Senatu nr 30/2013 w sprawie powołania Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w strukturze WSZJK powołano Uczelnianą Komisję ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia. Z dokumentacji przedstawionej przez Władze Uczelni jednak nie wynika na jaki okres ta Komisja została powołana.

W ramach SZJK funkcjonują Kierunkowe Komisje ds. jakości kształcenia. Powyższa Komisja na ocenianym kierunku studiów została powołana w drodze Zarządzenia Nr 7/2014 Rektora PWSZ w Sandomierzu z dnia 11 kwietnia 2014 r. w sprawie zmiany Zarządzenia Rektora nr 31/2013 w sprawie: powołania Kierunkowych Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Kierunkowych Komisji ds. Programów Kształcenia. Do jej zakresu obowiązków należy m. in. opracowanie wniosków i projektów dokumentów zakresie: sposobu realizowania przyjętych uchwał w sprawie zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, zasad okresowego przeglądu bazy dydaktycznej oraz planów i programów nauczania, zasad zapewniania jakości kadry dydaktycznej oraz upowszechniania wzorów dobrych praktyk w dziedzinie jakości kształcenia.

W Uczelni ocena jakości kształcenia jest przeprowadzana przy udziale takich dokumentów m.in. jak:

- ankiety. Nowym rodzajem ankiety wprowadzonej w Uczelni jest Ankieta badania opinii studentów w zakresie obsługi administracyjnej. Procedura dotycząca powyższej ankiety została opracowana w dniu 19. 12. 2013 r.

- hospitacje zajęć. Hospitacje są przeprowadzane według planu hospitacji, który jest ustalana na każdy semestr i akceptowany przez Dyrektora Instytutu.

Również monitorowane są losy (kariera zawodowa) absolwentów a zasady tego monitoringu zostały określone w Uchwale Nr 30/2012 Senatu PWSZ w Sandomierzu z dnia 25 września 2012 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów. Raport przedstawiający wyniki badań absolwentów dotyczy absolwentów, którzy zakończyli studia w Uczelni w roku 2012 i 2013.

Ponadto dokumenty funkcjonujące w obszarze WSZJK, które zostały udostępnione Komisji Oceniającej podczas wizytacji, to:

- Raport z oceny okresowej nauczycieli akademickich (okres objęty oceną: 1.10.2011 – 30.06.2013);
- protokoły Kierunkowej Komisji ds. Programu Kształcenia;
- protokoły Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia.

Do podstawowych celów zarządzania jakością kształcenia w Uczelni należały w pierwszych latach po wprowadzeniu w roku 2009 Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego, stałe monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia, podejmowanie działań na rzecz podnoszenia kwalifikacji kadry dydaktycznej i naukowej oraz podejmowanie działań doskonalących proces kształcenia. Główne instrumenty służące do weryfikacji stopnia osiągnięcia zakładanych celów obejmowały systematycznie prowadzone ewaluacje zajęć dydaktycznych, zarówno w formie hospitacji jak i ankiet ewaluacyjnych wypełnianych przez studentów PWSZ. Na ich podstawie opracowywano raporty oceny okresowej nauczycieli akademickich, w których uwzględniano również uczestnictwo i zaangażowanie kadry w działalność promocyjną oraz organizacyjną Uczelni.

Po wejściu w życie znowelizowanej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym* podjęto działania mające na celu dostosowanie systemu zapewnienia jakości do nowych regulacji. Zmiany w funkcjonowaniu systemu zostały wprowadzone: uchwałą Senatu Państwowej

Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu nr 17/2012 z dnia 25 września 2012 r., na mocy której powołano Konwent PWSZ, uchwałą Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu nr 30/2013 z dnia 13 grudnia 2013 r., powołującej Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, oraz Zarządzeniem Rektora nr 31/2013 z dnia 19 grudnia 2013 r., powołującym Kierunkowe Komisje ds. Jakości Kształcenia i Kierunkowe Komisje ds. Programów Kształcenia, oraz zatwierdzającym procedury wspomagające Uczelniany System Zapewniania Jakości Kształcenia w PWSZ w Sandomierzu, wypracowane przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia.

Uchwała Senatu PWSZ w Sandomierzu nr 30/2013 z dnia 13 grudnia 2013r. przewidywała następujące organy odpowiedzialne za WSZJK w Uczelni: Dyrektor Instytutu Humanistycznego, Dyrektor Instytutu Zdrowia, Dyrektor Instytutu Technicznego, Pełnomocnik Rektora ds. Studenckich, Kierownik Działu Kształcenia i Spraw Studenckich oraz dwóch przedstawicieli studentów. Za wdrożenie polityki jakości kształcenia jest odpowiedzialny Rektor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu.

Zadania Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia PWSZ w Sandomierzu są następujące: konieczność nowelizacji systemu zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, określenie zasad okresowego przeglądu zasobów do nauki (sal dydaktycznych i ich wyposażenia) oraz programów nauczania i ich efektów, określenie zasad zapewnienia jakości kadry dydaktycznej, gwarantujących prowadzenie zajęć przez wykwalifikowaną i kompetentną kadre oraz umożliwiających nauczycielom akademickim podnoszenie kwalifikacji, określenie zasad gromadzenia i przetwarzania, w tym publikowania, informacji dotyczących doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, upowszechnianie wzorów dobrych praktyk w dziedzinie jakości kształcenia.

W realizacji zadań Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia współpracuje z: Konwentem PWSZ, Działem Obsługi Studenta, Samorządem Studenckim oraz kołami naukowymi. Realizując monitorowanie procesu kształcenia Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia wykorzystuje następujące źródła: analizę wyników kształcenia, uwagi i spostrzeżenia pohospitacyjne, opinie studenckie, analizę jakości prac dyplomowych, wymagania egzaminu dyplomowego, badanie karier absolwentów i opinii pracodawców.

Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia dokonał aktualizacji procesu jakości kształcenia poprzez opracowanie procedur dotyczących: przeglądu programów kształcenia, aktualizacji kart przedmiotów (sylabusów), hospitacji, oceny zajęć dydaktycznych przez studenta, oceny praktyk studenckich, monitorowania karier zawodowych absolwenta, dyplomowania, konsultowania programów kształcenia z interesariuszami zewnętrznymi oraz badania opinii studentów w zakresie obsługi administracyjnej (załącznik nr 16 Raportu Samooceny).

Zarządzenie Rektora nr 31/2013 z dnia 19 grudnia 2013 r. zatwierdziło powyższe procedury oraz uregulowało skład Kierunkowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, do której należy trzech przedstawicieli nauczycieli akademickich reprezentujących kierunek oraz przedstawiciel studentów danego kierunku.

Skład Kierunkowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na kierunku Filologia został zatwierdzony na posiedzeniu Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia PWSZ w Sandomierzu w dniu 13 grudnia 2013 r. a zakres jej obowiązków i zadań jest spójny z zakresem obowiązków i zadań Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Protokół z posiedzenia Komisji z dnia 20.03 2014 r. potwierdza zakres jej zadań, koncentrujących się na kontroli merytorycznej i formalnej poprawności programów kształcenia oraz ich zgodności z wymaganiami KRK, i działań mających na celu doskonalenie tych programów.

Kierunkowa Komisja ds. Jakości Kształcenia na kierunku Filologia podejmuje działania służące budowaniu WSZJK poprzez ocenę jakości zadań dydaktycznych (przedmiotu) i ocenę prowadzącego przez studentów, zasady i procedury dyplomowania,

monitorowanie mobilności studentów, oraz zapewnienie jakości kadry dydaktycznej poprzez omawianie wyników badań ankietowych, hospitacji zajęć dydaktycznych oraz wykorzystanie ich w okresowej ocenie. Zadania Kierunkowej Komisji ds. Programów Kształcenia dotyczą w szczególności: analizy i okresowych przeglądów programów kształcenia, w tym programów praktyk studenckich, zapewnienia udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w określaniu i ocenie efektów kształcenia, monitorowania prawidłowego stosowania systemu akumulacji i transferu punktów (ECTS), analizy zgodności sylabusów poszczególnych przedmiotów z programami kształcenia oraz zakładanymi efektami kształcenia, analizy metod i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych przez studenta.

Komisja sporządza sprawozdanie z oceny własnej, stanowiące wynik oceny jakości kształcenia na kierunku i przedstawia je Dyrektorowi Instytutu Humanistycznego. Sprawozdanie to przedstawia mocne i słabe strony kierunku w zakresie kształcenia oraz plany i kalendarium działań w celu wyeliminowania zjawisk niepożądanych i naprawy niedostatków oraz w celu doskonalenia jakości kształcenia.

Wyniki pracy Kierunkowej Komisji ds. Programów Kształcenia na kierunku Filologia zostają przedstawione Dyrektorowi Instytutu Humanistycznego do końca marca każdego roku akademickiego. Dyrektor Instytutu opiniuje ocenę i przekłada ją Rektorowi, który przedstawia Senatowi Uczelni do zatwierdzenia propozycje zmian w programach kształcenia w terminie do końca czerwca każdego roku akademickiego. Informacje dotyczące programów studiów, efektów kształcenia, organizacji procedur toku studiów są udostępnione poprzez stronę internetową.

Jednakże zarówno w przedstawionej dokumentacji jak i w trakcie spotkania z pracownikami Instytutu Humanistycznego PWSZ zauważono brak dowodów działań świadczących o rzeczywistym wdrożeniu proponowanych rozwiązań systemowych. Zespół oceniający odniósł wręcz wrażenie, że pracownicy Instytutu Humanistycznego nie mają orientacji w rozwiązaniach systemowych stanowiących trzon WSZJK. Upowszechnienie informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia nie jest jeszcze zadowalające.

Z otrzymanej przez zespół oceniający dokumentacji wynika, że w roku akademickim 2013/2014 Kierunkowa Komisja ds. Programów Kształcenia sformułowała jedną ocenę dotyczącą programów kształcenia, zgodnie z procedurą nr USZJK-I (załącznik nr 16 Raportu Samooceny), oraz przedstawiła wyniki 3 konsultacji z interesariuszami zewnętrznymi, zgodnie z procedurą nr USZJK-V i USZJK-VIII (załącznik nr 16 Raportu Samooceny).

Zgodnie z dokumentem ustalającym zasady funkcjonowania WSZJK w Instytucie Humanistycznym PWSZ (załącznik nr 16 Raportu Samooceny), Kierunkowa Komisja ds. Programów Kształcenia na kierunku Filologia, jak wspomniano wyżej, weryfikuje efekty kształcenia, m.in. przez okresowy przegląd programów kształcenia, w tym sylabusów (kart przedmiotów), w trakcie którego sprawdza się treści programowe, odpowiednią dla nich liczbę godzin zajęć i punktów ECTS, dobór metod dydaktycznych i sposobów weryfikacji efektów kształcenia.

Aktualizacji kart przedmiotów dokonują nauczyciele akademicy prowadzący dany przedmiot/moduł. Zgodnie z wypracowanymi procedurami, zaktualizowane i podpisane karty przedmiotów oraz ich wykaz przekazywane są Dyrektorowi Instytutu. Karty przedmiotu są następnie weryfikowane przez Kierunkową Komisję ds. Programów Kształcenia pod względem zgodności opisów przedmiotów z programem kształcenia. W razie potrzeby przekazywane są prowadzącym zalecenia dotyczące zajęć. Karty przedmiotów są dostępne na stronie internetowej i formie wydruku w Dziale Kształcenia.

Pracownicy IH na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili jednak, że sylabusy zostały przejrane i zmodyfikowane tylko raz po wprowadzeniu procedur zgodnych z wymaganiami KRK. Weryfikacja sylabusów była zwyczajowo dokonywana w ramach pracy

samodzielnej, często bez konsultacji ze współprowadzącym przedmiot/moduł. Systematyczna korekta sylabusów przez osoby prowadzące zajęcia wydaje się konieczna nie tylko ze względu na niespójność i błędy wskazane przez zespół oceniający w tych dokumentach, ale i na sam proces doskonalenia kształcenia.

Zakładana cykliczność i systemowość przedstawionych procedur jest w chwili obecnej trudna do oceny ze względu na fakt, iż zespołowi oceniającemu przedstawiono zaledwie jeden zestaw programów kształcenia i kart przedmiotów zaktualizowanych według procedur wypracowanych przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. ZO zaważył również brak dokumentacji, w formie, na przykład, protokołów zebrań pracowników, świadczącej o działaniu systemowych rozwiązań dotyczących konsultowania programów kształcenia i kart przedmiotów z nauczycielami akademickimi na kierunku Filologia.

Zgodnie z procedurą oceny zajęć dydaktycznych przez studenta nr USZJK-IV (załącznik nr 16 Raportu Samooceny) przeprowadzana jest anonimowo, drogą elektroniczną lub papierową, ankieta oceny zajęć dydaktycznych, która służy podnoszeniu jakości zajęć dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich. Pozyskaniu opinii studentów w sprawie warunków studiowania i obsługi administracyjnej służy procedura badania opinii studentów w zakresie obsługi administracyjnej studentów nr USZJK-IX (załącznik nr 16 Raportu Samooceny). Pytania w ankiecie dotyczą także zadowolenia ze studiowania w Uczelni. Wyniki ankiet dotyczące poszczególnych nauczycieli akademickich są analizowane przez Dyrektora Instytutu Humanistycznego, który podejmuje stosowne działania. Zawarte w ankietach opinie ogólne dotyczące procesu kształcenia, na koniec danego roku akademickiego są omawiane na zebraniach Kierunkowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Prowadzący zajęcia są informowani o wynikach ankiet oraz przeprowadzana jest rozmowa, w szczególności, gdy ocena uległa znacznemu pogorszeniu w stosunku do poprzedniego badania. Wyniki ankiet brane są pod uwagę przy okresowej ocenie nauczyciela akademickiego. Opracowane wyniki badań (raporty) powinny być zabezpieczone i archiwizowane w Instytutach przez okres co najmniej 5 lat.

Z powodu braku wypełnionych ankiet, zespół oceniający nie mógł ocenić wpływu opinii w nich zawartych na kształtowanie programów kształcenia na kierunku Filologia.

System weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w wyniku odbywania praktyk zawodowych odbywa się zgodnie z procedurą oceny praktyk studenckich nr USZJK-V (załącznik nr 16 Raportu Samooceny). Bezpośredni nadzór nad realizacją praktyk posiada opiekun/koordynator praktyk. Źródłem informacji mających na celu polepszenie jakości kształcenia i osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia oraz ich weryfikowania jest ankieta dotycząca badania opinii o studentach odbywających praktyki z przeznaczeniem dla opiekunów studentów w zakładach pracy. Na kierunku Filologia przeprowadzane są także hospitacje losowo wybranych osób. Na podstawie przeprowadzonych ankiet opiekunowie praktyk wypełniają załącznik nr 1 do procedury USZJK-V. Z rozmowy zespołu oceniającego z opiekunem praktyk w PWSZ w Sandomierzu oraz z przedstawionej dokumentacji hospitacji praktyk i ankiet dotyczących badania opinii o studentach wynika, że przyjęte procedury i zebrane w wyniku ich wdrożenia wnioski mogą posłużyć wspieraniu systemowych rozwiązań mających na celu dbałość o jakość kształcenia.

Dodatkowym ważnym elementem weryfikacji zakładanych efektów kształcenia jest jakość przygotowanej pracy dyplomowej oraz egzamin dyplomowy, które sprawdzają znajomość zagadnień objętych programem studiów i wybranej specjalności oraz problematyki przygotowanej pracy dyplomowej zgodnie z procedurą dyplomowania nr USZJK-VII (załącznik nr 16 Raportu Samooceny). W czasie wizytacji, zespół oceniający stwierdził rzetelne przygotowanie prac dyplomowych i recenzji, zarówno pod względem formalnym jak i merytorycznym. Jednakże skuteczność wypracowanych procedur nie mogła zostać w pełni oceniona ze względu na brak wypełnionych formularzy dotyczących wyboru promotora i

weryfikacji prac dyplomowych. Nie odnotowano również obecności procedury antyplagiatywnej, służącej zapewnianiu wysokiej jakości prac dyplomowych.

Zgodnie z Uchwałą nr 30/2012 z dnia 25 września 2012r. Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Sandomierzu w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów podjęto działania na rzecz prowadzenia regularnych badań ich, a dane dotyczące absolwentów poszczególnych kierunków są przekazywane Dyrektorom Instytutów. W tym celu została opracowana procedura monitorowania karier zawodowych absolwenta nr USZJK-VI i przygotowana ankieta dla absolwentów w formie on-line. Na tablicach ogłoszeń są dostępne także użyteczne informacje w postaci ofert pracy i raportów z rynku pracy. Ocena efektów kształcenia możliwa jest również, między innymi, dzięki informacjom zwrotnym o studentach oraz absolwentach. W przypadku Instytutu Humanistycznego, zespół oceniający otrzymał raporty przedstawiające wyniki badań losów absolwentów ocenianego kierunku przeprowadzone w latach 2012-2013. Nie zaprezentowano jednak dokumentacji świadczącej o wykorzystaniu tych wyników badań w procesie kształtowania programu kształcenia na kierunku Filologia.

W ramach doskonalenia programu kształcenia i jego efektów przeprowadzane są hospitacje zajęć dydaktycznych w celu poznania i polepszenia jakości kształcenia pod względem formalnym, merytorycznym i dydaktycznym zgodnie z procedurą hospitacji nr USZJK-III (załącznik nr 16 Raportu Samooceny). Po przeprowadzeniu hospitacji odbywa się rozmowa pohospitacyjna, której wynikiem powinny być praktyczne wnioski służące doskonaleniu jakości procesu dydaktycznego. Dokumentacja przedstawiona zespołowi oceniającemu dotyczyła tylko dwóch hospitacji przeprowadzonych w semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014, co sprawia, iż trudno orzekać o wpływie ich wyników na doskonalenie programu kształcenia.

- 2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

Przedstawiono protokoły z posiedzeń Kierunkowej Komisji ds. Programów Kształcenia, w skład której wchodzi pracownicy, przedstawiciel studentów oraz interesariusze zewnętrzni (przedstawiciele Przedszkola Samorządowego nr 3 w Sandomierzu oraz Sandomierskiego Centrum Kultury). Z udostępnionych dokumentów wynika, że interesariusze zewnętrzni wyrażają swoje opinie na temat koncepcji kształcenia, programu nauczania oraz przygotowania studentów do praktyk zawodowych. Kadra dydaktyczna uczestniczy w kształtowaniu programów w ramach swoich przedmiotów w sposób tradycyjny na zasadzie umieszczania w nich treści subiektywnie uważanych za najbardziej odpowiednie.

W trakcie spotkania zespołu oceniającego z członkami Kierunkowej Komisji ds. Programów Kształcenia na kierunku Filologia podkreślano wpływ propozycji studentów, nauczycieli akademickich, przedstawicieli pracodawców i absolwentów dotyczących doskonalenia programów i efektów kształcenia. Jednakże w trakcie spotkania z pracownikami Instytutu Humanistycznego, zespół oceniający dostrzegł rozbieżność opinii dotyczących rzeczywistego wpływu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych na programy kształcenia.

Spotkanie ZO PKA z pracownikami potwierdziło małą świadomość i małe zrozumienie istoty systemu zapewniania jakości kształcenia jako systemu dynamicznego. Mimo istnienia narzędzi i procedur systemowych, słaba jest ich znajomość i odpowiednie wykorzystanie. Ankiety studenckie są analizowane i podsumowywane przez Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, ale trudno dostrzec działania, które aktywizowałyby uczestników procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości. Z wypowiedzi pracowników na spotkaniu z ZO PKA można wywnioskować, że wykorzystywanie istniejących narzędzi jest

raczej znikome. Formularze hospitacyjne są zdawkowe i brak w nich konstruktywnych uwag krytycznych. System istnieje, świadomość jego możliwości jest niska.

Studenci kierunku filologia PWSZ w Sandomierzu uczestniczą w procesie zapewniania jakości na dwóch etapach. Ogół studentów kierunku identyfikuje pojęcie jakości kształcenia jedynie z zagadnieniem ankiet studenckich. Kwestionariusze ankietowe są udostępniane studentom w formie elektronicznej, po zalogowaniu do specjalnego systemu informatycznego. Elektroniczny kwestionariusz zawiera pytania dot. zajęć dydaktycznych i prowadzącego zajęcia. Studenci dokonują oceny poprzez wyznaczenie zakresu od 1 do 10. Ankieta zawiera pole swobodnego komentarza, jednak na podstawie przedstawionych przez administrację Uczelni wydruków wyników ankiet należy stwierdzić, że żaden student nie skorzystał z możliwości skomentowania zajęć, co należy ocenić krytycznie. Zdaniem studentów kwestionariusz nie spełnia wymogów anonimowości, ponieważ studenci mogą zostać zidentyfikowani poprzez specjalny login, co w znacznej mierze odstrasza studentów od rzetelnego wypełniania ankiet.

Wobec powyższego rekomendowane jest przeprowadzenie działań informacyjnych dotyczących ankiet studenckich, które przekonają studentów o anonimowości procesu ewaluacji, a także wytłumaczą sens budowy i wzmocnienia kultury jakości kształcenia.

Ogół studentów obecnych na spotkaniu z ZO PKA ocenił efektywność ankiet studenckich nisko. Studenci wskazali, że nie widzą większego sensu ich wypełniania i nigdy nie byli informowani o istocie i celu procesu ewaluacji zajęć dydaktycznych.

Przedstawiciele samorządu studenckiego partycypują w budowie systemu zapewniania jakości poprzez uczestnictwo w pracach komisji ds. zapewniania jakości kształcenia. Udział studentów koncentruje się tam na omawianiu kwestii związanych z procesem ewaluacji. Jest to jednak także miejsce do prezentowania inicjatyw studenckich – np. w zakresie promocji Uczelni. Komisja ta funkcjonuje na Uczelni od niedawna i studenci nie mieli jeszcze szansy na efektywne wykorzystanie w niej swojego uczestnictwa.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+/-	+	+/-	+/-	-	+/-
umiejętności	+/-	+/-	+/-	+/-	-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	+	+/-	+/-	-	+/-

- +** - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/-** - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Analiza funkcjonowania WSZJK w Instytucie Humanistycznym PWSZ w Sandomierzu na kierunku Filologia wykazała jego słabości, skutkujące brakiem pożądanej efektywności w takich obszarach jak: monitorowanie programów kształcenia i ich dokumentacji (sylabusy, system ECTS), proces dyplomowania, mobilność studentów czy współpraca z

interesariuszami zewnętrznymi w tworzeniu kultury jakości. Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu podejmuje szereg działań zmierzających do zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, struktura zarządzania procesem dydaktycznym w Uczelni i w Instytucie Humanistycznym jest w miarę przejrzysta a wdrażany system zapewnienia jakości kształcenia powinien okazać się efektywny, trudno jednak ocenić jego skuteczność w tej chwili, jako że najważniejsze dokumenty budujące WSZJK w Uczelni i Instytucie Humanistycznym zostały stworzone w bieżącym roku akademickim. Większość przedstawionej do wglądu zespołowi oceniającemu dokumentacji dotyczącej działania WSZJK sporządzona została w ciągu ostatnich sześciu miesięcy, kiedy to dokonano istotnych zmian w strukturze systemu zarządzania jakością kształcenia i wprowadzono nowe procedury. Świadczy to o intensywnej pracy Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Kierunkowych Komisji ds. Jakości Kształcenia i ds. Programów Kształcenia, a w szczególności Dyrekcji i pracowników Instytutu Humanistycznego PWSZ nad budowaniem procedur projakościowych. Efekty tych starań należałoby jednak poddać weryfikacji.

2) W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą w ograniczonym stopniu pracownicy, studenci oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. Studenci kierunku filologia uczestniczą w procesie zapewniania jakości kształcenia poprzez wypełnianie ankiet studenckich oraz uczestnictwo w komisji ds. zapewniania jakości kształcenia. Jednakże świadomość studentów dotycząca idei i zasadności funkcjonowania systemu jest na niskim poziomie. Studenci nie dostrzegają zmian wynikających z analizy wyników ewaluacji zajęć dydaktycznych. Przedstawione dokumenty świadczą o istnieniu procedur systemowych, natomiast ich wdrażanie jest w początkowym stadium. Zaangażowanie dyrekcji Instytutu Humanistycznego we wdrażanie systemu i polepszanie jakości kształcenia zasługuje na uznanie i rokuje na przyszłość.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		X			
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3	program studiów			X		
4	zasoby kadrowe			X		
5	infrastruktura dydaktyczna			X		

6	prowadzenie badań naukowych ³					
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Uwaga: jeżeli wyjaśnienia przedstawione w odpowiedzi na raport lub we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy z wizytacji będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen raport powinien zostać uzupełniony. Należy syntetycznie omówić wyjaśnienia, dokumenty i dodatkowe informacje, które spowodowały zmianę oceny (odnieć się do każdego kryterium odrębnie, a ostateczną ocenę umieścić w Tabeli nr 3).

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu spełnia ważną rolę edukacyjną i kulturotwórczą w lokalnym środowisku, zaś Filologia, jako kierunek humanistyczny, należy pod tym względem do najważniejszych.

Oceniany kierunek ma duży potencjał właściwego rozwoju. Nowa dyrekcja Instytutu Humanistycznego, która sprawuje władzę dopiero od sześciu miesięcy, wykazuje wielkie zaangażowanie we wdrażanie systemu zapewniania jakości kształcenia i polepszanie jakości kształcenia, co dobrze rokuje na przyszłość. Wypracowane w ciągu tego czasu mechanizmy i procedury świadczą o intensywnej pracy Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz Kierunkowych Komisji ds. Jakości Kształcenia i ds. Programów Kształcenia, a w szczególności Dyrekcji i pracowników Instytutu Humanistycznego PWSZ nad budowaniem procedur projakościowych. Efektów tych starań nie można jeszcze ocenić i winny one w odpowiednim czasie zostać poddane weryfikacji.

Ważne jest, iż pomimo braku obowiązku prowadzenia działalności naukowej, Instytut Humanistyczny podejmuje inicjatywy w animowaniu działalności naukowej, w tym organizacje konferencji, oraz angażuje studentów w projekty badawcze; działania takie przyczyniają się do podniesienia jakości kształcenia.

Uczelnia podejmuje także, zaniedbane dotychczas, próby nawiązania współpracy i wymiany międzynarodowej; wyników tych starań nie sposób jeszcze ocenić. Rekomendowana jest intensyfikacja działań mających na celu rozwinięcie i poszerzenie współpracy krajowej i międzynarodowej.

³ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Należy podkreślić dbałość uczelni o właściwą bazę materialną i edukacyjną – umożliwi ona realizowanie programu i osiąganie zakładanych efektów kształcenia; niezbędne jest jednak przystosowanie budynku Uczelni, w którym odbywają się zajęcia kierunku filologia, do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Koncepcja kształcenia na kierunku Filologia jest właściwie powiązana z misją i strategią Uczelni; w jej kształtowaniu uczestniczą interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni, przy czym rolę tych ostatnich należałoby zwiększyć. Faktyczny jednak udział interesariuszy zewnętrznych, podobnie jak monitorowania karier absolwentów, będzie można ocenić dopiero po dłuższym okresie działania nowych procedur.

Liczba i struktura kwalifikacji merytorycznych pracowników naukowo-dydaktycznych jest odpowiednia do prowadzonych przedmiotów, jednak pełne osiągnięcie założonych efektów kształcenia uniemożliwia fakt prowadzenia kierunkowych przedmiotów anglistycznych w języku polskim. Rekomendowane są tutaj zmiany personalne w obsadzie zajęć.

Prace dyplomowe prowadzone są w sposób bardzo rzetelny i opatrywane są wyczerpującymi recenzjami. Liczba pytań zadawana na egzaminie dyplomowym winna jednak zostać ujednoczona. Należy także wyeliminować możliwość recenzowania prac dyplomowych przez osoby pozostające w bliskich związkach rodzinnych z promotorem.

Rewizji wymagają wymagania wstępne zawarte w kartach przedmiotów oraz program kształcenia, który należy dostosować do rzeczywistych kompetencji językowych studentów (wątpliwa jest możliwość osiągnięcia przez studentów poziomu C1 umiejętności językowych po trzech latach studiów). Liczba efektów przypisana niektórym zajęciom jest niemożliwa do zrealizowania i weryfikacji. Wskazane są także działania mające na celu uzyskanie pełnej spójności poszczególnych elementów składających się na proces kształcenia, czyli programu studiów, zakładanych efektów kształcenia, treści programowych, form zajęć i stosowanych metod dydaktycznych.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia na kierunku wykazuje jeszcze wiele słabości wskazanych w Raporcie, jednak wysiłki dyrekcji Instytutu w celu wprowadzenia odpowiednich korekt i ulepszeń zasługują na uznanie. Przedstawione dokumenty świadczą o istnieniu procedur systemowych, natomiast ich wdrażanie jest w początkowym stadium. Efektywność tych prac będzie można jednak ocenić po pewnym czasie funkcjonowania systemu.

W odpowiedzi na raport powizytacyjny Uczelnia przedstawiła szereg wiarygodnych działań, które zostały podjęte w celu wyeliminowania i poprawy dostrzeżonych podczas wizytacji uchybień i niedociągnięć. Efekty kształcenia z obszaru nauk technicznych i nauk o zdrowiu i kulturze fizycznej, pierwotnie zakwalifikowane do nauk humanistycznych przesunięto do przedmiotów ogólnouczelnianych, realizowanych na wszystkich kierunkach odnosiły się one bowiem do takich zajęć jak: WF, ochrona własności intelektualnej oraz BHP, technologia informacyjna, lektorat języka obcego. Zadeklarowano zmiany w docelowym poziomie znajomości języka z C na B2+ oraz opracowano nowe ustandaryzowane karty przedmiotów, zawierające także kryteria jakościowe oceny, ujednoczono wymagania wstępne dotyczące biegłości językowej na poziomie B1. Zmniejszono ilość kierunkowych efektów kształcenia przypisanych kilku modułom i przedmiotom. Zmiany te mają obowiązywać od roku akademickiego 2014/2015. Wyjaśniono zastrzeżenia dotyczące niewłaściwej obsady kilku przedmiotów (w tym zajęć z Teorii akwizycji języka i komunikacji) i wykazano, że prowadzący te zajęcia wykładowcy mają kompetencje właściwe do ich prowadzenia. Zadeklarowano dalsze starania nad dostosowaniem bazy dydaktycznej do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz umiędzynarodowieniem studiów.

Zarządzeniem nr 22/2014 Rektora PWSZ w Sandomierzu wprowadzono ujednoczone procedury funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, dotyczące przeglądów programów kształcenia, analizowania sylabusów, hospitacji zajęć, ankietyzacji studentów (oceny zajęć i wykładowców, oceny pracowników administracji), praktyk studenckich, dyplomowania, monitorowania losów absolwentów, kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi. Uchwałą Senatu nr 23/2014 zmodyfikowano wzór ankiet studenckich.

Te wyjaśnienia umożliwiają podniesienie ocen ze „znacząco” na „w pełni” w odniesieniu do kryteriów 2, 3, 4 i 8.

Tabela nr 3

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3	program studiów		x			
4	zasoby kadrowe		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Wydanie pozytywnej oceny jakości kształcenia uzasadnia spełnienie przez Uczelnię określonych obowiązującymi przepisami prawa wymagań kadrowych, programowych (w tym dotyczących osiągniętych efektów kształcenia) oraz organizacyjnych do prowadzenia na kierunku „filologia” studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim.